

Ускод, захад, даўжыня дна:
Мінск — 8.40, 17.10, 10.30;
Віцебск — 8.32, 16.58, 10.26;
Магілёў — 8.29, 16.59, 10.30;
Гомель — 8.24, 16.57, 10.31;
Гродна — 8.56, 17.23, 10.27;
Брэст — 8.53, 17.29, 10.36.

Поўня 11 кастрычніка

Ерафей, Гурый, Уладзімір,
Яўсея, Пятра, Паўла, Сцяпана,
Веранікі.

ВОЗГАДАС

«ЦЭНЫ—ЗАМОРОЗІЦЬ, ЗАРПЛАТУ—ПАДНЯЦІ»

У апошні дзень перад сесіяй Вярхоўнага Савета Асацыяцыя незалежных прафесійна-прамысловых і радыёэлектроннай практысавасці плануюць правесці мітынг на плошчы Незалежнасці.

Супраць чаго будуць пратэставіць прафсаюзы — здагадацца няцяжка. Няспыняны інфляцыя, скарачэнне вытворчасці, рост беспрацоўя паставілі на мяжу галены сотні тысяч працоўных. «Змяшчальны» намяшчальнік і намяшчальнік тлумачыць усё нашым бедным ініцыятыўным мітынгам. Ад заканадаўчай яны збіраюцца патрабаваць, каб новая Канстытуцыя гарантавала права на працу і сацыяльную абарону, каб Асноўны Закон прымусіваў толькі праз усеагульны рэферэндум, каб у Кодекс законаў аб працы захаваўся ранейшы парадак звальнення работні-

ка пасля ўзгаднення з прафсаюзам. Якія меры па стабілізацыі эканомікі прапаноўваюць незалежныя прафсаюзы? Яны патрабуюць захаваць дзяржаўнае рэгуляванне цэн на энергасурсы, дзялічыя тавары, медыкаменты, замарозіць цэны на асноўныя прадукты харчавання, прыезд у гарадскім і прыгарадным транспарце, забараніць продаж праз камерцыйны гандаль тавараў, што вырабляюцца на дзяржаўна-прадпрыемствах. Прапануюцца таксама знізіць падаткі і павялічыць мінімальны размер заробатнай платы.

Валерыян ЖДАНКО.

«БЕЛАРУСЬ» У ПЯСКАХ

Пасля пятнаццацігадовага перапынку мінскі трактарны завод аднавіў вытворчасць трактараў у Саудаўскай Аравіі. Гэта стала магчымым у час наведвання прадпрыемства дэлегацыяй, узначаленай шэфам Радзіж, — расказаў начальнік камерцыйнага бюро заводскай знешнегандлёвай фірмы Валерій Пранко. — Гасцей завіталі трактары «Беларусь» МТЗ-82, якія валодаюць тэхнічнымі якасцямі, зручнымі для працы ў пустынях. Яны надзейныя і маюць высокую праходнасць. Гэта якая і задаволіла арабскіх спецыялістаў. Сто трактароў, прадугледжаных кантрактам, ужо гатовы да адпраўкі ў Саудаўскую Аравію.

Алег ПРАЦЬКО.

НА РОДНУЮ МОВУ

ОРША. З 31 кастрычніка гармаканком пераводзіць справядства на беларускую мову. Такое рашэнне прынята ў адпаведнасці з Законам аб мовах у нашай рэспубліцы, аднак дэ-тэрмінава. Адна з аддзелаў гарана ўжо паспрабаваў свае сілы ў роднай мове, рыхтуючы практычны дакументы сваёй службы па-беларуску на працягу гэтага года.

З ЖЫЛЛЁМ БУДУЦЬ ЦЯЖКАСЦІ

МІНСК. У капітальным будаўніцтве сталіцы Беларусі склаўся пільжа становішча. За 9 месяцаў бягучага года асвоена 9,5 мільярда рублёў, што ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года менш на 28 працэнтаў. На 1992 год было заплававана пабудаванне амаль 800 тысяч квадратных метраў жылля, а фактычна з пачатку года ўжо ўзведзена ўсяго 400 тысяч.

ПАЎГАДЗІНЫ ПРАСТОЮ—

ДЛЯ НЕМЦАЎ ГЭТА ШМАТ

Група немцаў, якія прадстаўляюць дэлегацыю колы Германіі, напелі наядуна візіт у Беларусь. Гаворка ішла аб уздзе ў будучыню розных аб'ектаў на тэрыторыі рэспублікі. Немцы хочаць рэканструяваць некалькі будынкаў у Мінску, а таксама пабудаванне фабрыку па вытворчасці вокнаў і бізнес-цэнтр непадалёку ад гасцініцы «Юбілейная». Мэр Мінска аб'яваў СП «Інвестмент і Кансалцінг» «з'явілася святло» гэтым пачыненням.

РІД.

КУРТКІ З ЧАЛАВЕЧАЙ СКУРЫ У ВІЦЕБСКУ НЕ ШЫЛІ

ВІЦЕБСК. Пасля нядаўняга забойства ў мору абласны цэнтр пачаў абрабаванне жудаснымі чуткамі. У прыватнасці, людзі сцвярджалі, што ў мору трапіў гарадской клінічнай бальніцы была наладжана цэлая вытворчасць па па-

шыву куртак са скуры... нябожчыкаў. Мясцовыя журналісты звярнуліся да следчага пракурора Першамайскага раёна Віцебска В. Вяскоцкага, які асабіста прыміў удзел у поўсцы мору. Той растлумачыў, што курткі і растлумачыў, што

аб'яваўся чымсьці забойства санітар, якому наизлучна бы-ло дабрацца да месца работы, уладкаваўшы жывы ў падсобицы мору, дзе ў вольны час падзарабляў тым, што шмў скурамачы курткі. Аднак не з чалавечай скуры.

«БЕЛВЕСТ» ТРЫМАЕ МАРКУ

ТАЛАЧЫН. (Т. Махтуду). Летась сумеснае заходнегерманскае прадпрыемства «Белвест» заключыла з раёнам дагавор на пастаўку абутку пры ўмове, што ў райцэнтр будзе адчынены фірмовы магазін. Ён павінен мець палітэмы інтэр'ер, рэкламу, сімваліку. Толькі месяц было дадзена на вырашэнне гэтага пытання. У пачатковым пэрыядзе ў апошніх гадзінах у тэрміновым парадку быў зроблены ка-пальны рамонт. Усё тут абсталявана так, што не сорамна і перад строгімі пелантычнымі немцамі, і перад людзьмі, якіх абслугоўвае магазін.

Слета «Белвест» паставіў у раён 16 тысяч пар абутку. З пачатку года паступіла ў продаж 13.200 пар мадэрных мужчынскіх і жанчынскіх ботаў, туфляў, баскетбока. Ну, а той, ка-пальны рамонт быў зроблены ў асаб, каб набыць яго ў рай-быткамбінаце. Штомесячна ў абутковым цэку выпускаецца каля 250 пар ботаў.

ПАХАВАЛЬНАЯ ПРАЦЭСІЯ НА ТРАСЕ ВІЦЕБСК—МІНСК

ВІЦЕБСК. Чарговы дзень машыны з браніраванымі куза-вамі, запоўненымі небеспечным для здароўя людзей грузам, накіраваліся з Віцебска ў бок Мінска, дзе на бліжэйшых «мо-гілах» радыёактыўных влохдаў і павінны пахаваць свой страшны скарб. А ўсё сем такіх машын з дзюнамі тонкай радыёактыўнага шлаку ў кожнай зніклі з наваж з пачаткам ра-бот па дэзактывацыі шасці дамоў на віцебскіх вуліцах Рэвалюцыйнай і Кандрашэва.

Некалькі дзесяцігоддзяў у гэтых дамах жылі людзі, і толькі год назад выявілася, што ў якасці ўвільняльніка ў будын-ках быў выкарыстаны шлак з віцебскага аб'яднання ВЗЭП, што ўтрымлівае радыіў і торыі. У асобных кватэрах радые-актыўны фон дасягаў 400 мікраэрэнтген пры натуральным 12—20 мікраэрэнтген.

Намаганні ўладаў жыллы ў рэшце рэшт былі аселены, старэйшае «начынне» дамоў ўмомант раскраслена, а вываз і захаванне радыёактыўнага шлаку расцягнулася на доўгія ме-сяцы, што ў многім звязана з фінансавымі праблемамі ВЗЭПа (захаванне толькі аднаго кілаграма радыёактыўнага рэчыва каштуе 117 тысяч рублёў) і вялікай працэмістасцю работ па дэзактывацыі. І ўсё-такі, хоць і чарпашымі тэмпамі, а спра-ва ідзе.

Намаганні ўладаў жыллы ў рэшце рэшт былі аселены, старэйшае «начынне» дамоў ўмомант раскраслена, а вываз і захаванне радыёактыўнага шлаку расцягнулася на доўгія ме-сяцы, што ў многім звязана з фінансавымі праблемамі ВЗЭПа (захаванне толькі аднаго кілаграма радыёактыўнага рэчыва каштуе 117 тысяч рублёў) і вялікай працэмістасцю работ па дэзактывацыі. І ўсё-такі, хоць і чарпашымі тэмпамі, а спра-ва ідзе.

ЯНОЎСКІ ВАМ НЕ БАРАНОЎСКІ

ВІЦЕБСК. Днямі вярнуў-ся дамоў славетны беларускі баксер-прафесіянал Вячаслаў Яноўскі. Алімпійскі чэмпіён шасці дзеі прабываў у Рызе, дзе баксераў з Ві-ктарам Баранежскім, «про-фі» з Баранежа. Бой пра-гравіўся 6 раўндаў. Пера-могу па ачках атрымаў Яноўскі.

На мае пытанне, колькі ж зарабіў ён за матч, Слава ўсміхнуўся і адказаў: «Уво-гуле, гэта скарот, але мне гэтага хопіць».

Наступны бой Яноўскі плануе правесці 25 лістапа-да.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

Бухгалтарка «Савец- кай Беларусі» Шура Кетлер падставіла нож- ку звяздоўцу.

«Яна сядзела за ста-лом і жавала шакалад-ку. У пакоі яна была ад-на. І, як кажуць, чорт мяне пацягнуў за язык спытаць, што яна тут робіць...»

Падрабязнасці — у «Беларусіччине».

2-я стар.

3-я стар.

4-я стар.

5-я стар.

6-я стар.

8-я стар.

Адзіны мой, чаканы мой...

Аб чым маўчаць старыя дрэвы, што каваюць яны за халод-ным туманам, што маюць сказаць ды не могуць? Мы не раз-умеем.

Шмат перанеслі яны, падтрымліваючы адно аднаго. Колькі вятроў-ураганаў праліцела над іх полем, колькі разоў карані рэзалі плугі «пераўтваральнікі» прыроды, колькі атруты вы-лілі людзі на гэту зямлю.

Ці не такі ж лёс і ў саміх людзей? У адзіноце здраджваюць нават думкі, гнуцца, гінуць.

...Ворага народа Эрнста Хашкоўскага судзілі нядоўга. Загры-меў юнак у засценкі ГУЛАГа па крывавым пяцідзесяці васьмью артыкулах. Колькі мільянаў такіх, як ён, не маючых віны, былі сцёрты ў лагерны пыл? Жудасны быў час: сыны даносілі на бацькоў, каханыя адракаліся адзін ад аднаго. Калі энквэдзі-сты крыштоўвалі ўначы—пасля райцы чалавека ўжо не чакалі.

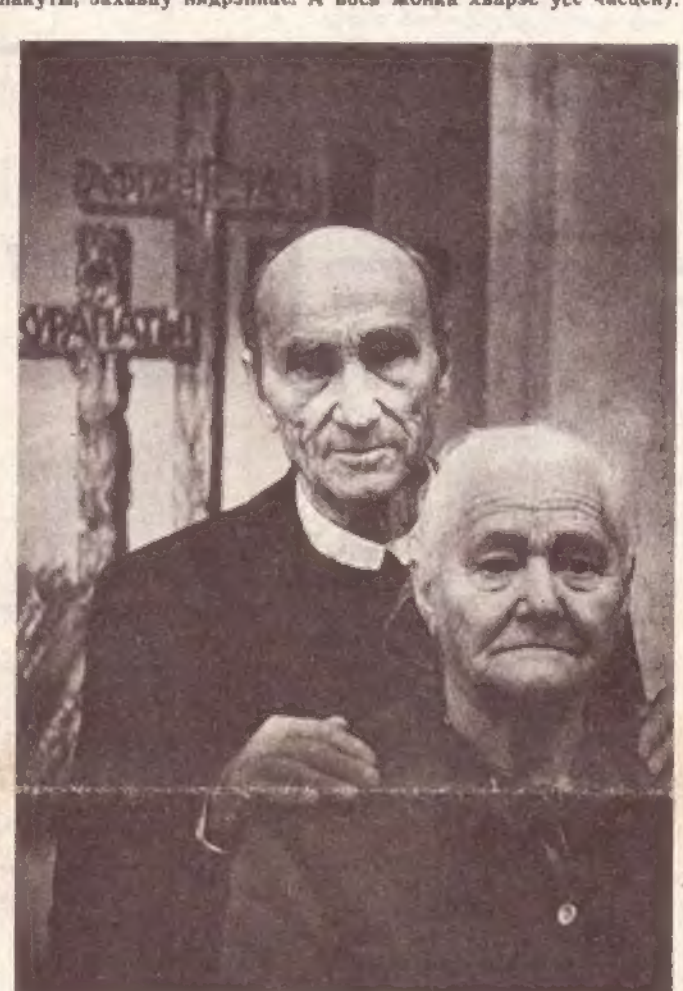
Марыя чакала яго доўгіх васьмідзесяці гадоў. І ён вярнуў-ся развітаным.

На крывах халодных вятроў пралітае пшэ адзін год. Кажуць, будзе люты зіма. Някай не загінуць у не спыжым старыя дрэвы. Някай дачакаюцца вясны старыя людзі.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

(Эрнст Пятровіч і Марыя Васільеўна — мішчане. Жывуць удалях на свае пенсіі. Здароўе Эрнст Пятровіч, нягледзячы на пакуты, захаваў падрэнка. А васьмь жонка хварэе ўсё часцей).

Станіслаў ШУШКЕВІЧ:

«Барысаўскія «ракфелеры» вельмі ўтульна адчуваюць сябе на салдацкіх могілках... Дзіка, але факт...

Кіраўнік Беларускага парламента
наведаў Барысаў і некаторыя гаспадаркі раёна

МЯСЦОВЫЯ МАТЫВЫ НА ФОНЕ СЕУЛА І РЬО-ДЭ-ЖАНЕІРА

Па прычыне традыцыйнай звычкі, Станіслаў Станіслава-віч літаральна з першых гадзін знаходзіцца на барысаўскай зямлі ўшчэнт сапсаваў адла-джаны гаспадаркамі «сцэна-рыя», накіраванымі эскорт не прама на заплаваныя аб'ек-ты, а ў месцы, зусім непаву-лярныя срод мясцовай адміністрацыі. У прыватнасці, да Старшын Прэзідыума ВС даў-но ўжо даходзілі чуткі, што ёсць у цэнтры Барысава дава-енны барак, у якім некалькі па-каленняў гараджан вырасталі ў умовах, нічога агульнага не маючых з чалавечымі.

Апынуўшыся на месцы, усе ледзь не аслупнелі. Нават уявіў тое, што паўстаў перад вачымі прысутных, было цяж-ка. З'явілася такое адчуванне, што літаральна ўчора дзесяць сем'яў, што насіліся сталін-скі барак, былі падвергнуты ма-сраванаму абстрэлу варажэй артылерыі, а потым заліты трохдзённым ліўнем. Можна даўга апісваць гэты жых, але пашкадуем сэрцы нашых чыта-чоў.

Выслукаўшы старкі жыль-цоў, а дакладней будзе ска-заць — насельніцтва гэтай ха-ты на курных ножках, Шуш-кевіч узяў курс у некалькі і-ншым напрамку, у прыватнасці, туды, дзе з рэкордна кароткай тэрміны як грыбы пасля даж-джу на свет божы з'явіліся са-праўдныя паліцы, здавалася

6, такіх жа простых сям'я-ных, як і жылыя дома на Гер-цына 2-а. Узор архітэктурнага доўгадзства 30-х гадоў, гэтыя трохпавярковыя крэпасці між-волі прымушвалі затаіць дыхан-не любога прахожэга. Усё б добра, калі б не ўдзіліць у «ку-хню» гэтых будаўніцтваў. Як высветлілася, дзве віль пабу-даваныя... на касіях нашых дзядоў. Плянкоўка пад іх фун-даменты сталі акуратна зраў-наваныя з зямлёй могілкамі, што знаходзіліся насупраць сава-кага ваеннага шпітэля. Навод-ны з наваўленых прэзідэн-таў на жыллошчыні на се-кунду не задумаўся, дзе ла-стаць будаўніцтваў ці рабо-чую сілу. Уладальнік трохпа-вяховага катэджа, нехта ауб-ны тэхнік Шалак, узвёў свой гэты ўсё за паўгода. Дарэ-чы, падобнае бязмежжа на Барысаўскае сустракаецца гу-ста і часта. А аб'ём такіх ра-бот цягне далёка не на адзін мільён. Увогуле, вось што ска-заў Станіслаў Станіслававіч у час адной з сустрэч з грамад-скасцю горада.

— Больш чым 70 гадоў у нас пісалі аб тых жахах, якія па-нуць у тым, «зварыным» све-це. І абавязковыя пункты — вялікая галечка і недастатковая раскоша. Але сёння я найбольш задалаў пытаннем, ці можна хаця б ваш Барысаў параў-наць з Р'ю-дэ-Жанейра, дзе ёсць раён з найвялікшай бед-насцю і адпаведна прэстыж-на.

(Заканчыў на 7-й стар.)

«ЗВЯЗДА»-93

А хто там ідзе?.. Пытанне застаецца

Мой трохгадовы сын, пакуль рос у лоне сям'і, зусім упэ-внена гаварыў: дзякуй, гузік, дэбранат. Зараз жа, калі пааб-ціраўся ў аспрададзі сваіх ад-нагодкаў, пачаў гаварыць: ада-рвалася гузіка...

Мая васьмідзесяцігадовая бабуйка ўсё жыццё гаварыла і гаворыць на чыстакіх белару-скай мове. Дадзідай, на яе інтэрналі, мінска-маладз-чанскім дыялекце.

— Учора Досіа казаву — у магазін хлеб прынеў. Па дзе-сяць рублёў. А перш іх ведае, можа, каб буханку ўзяў?

У бабы Веры на печы пад-ключана лямпачка. На зымовыя вечары — час чытання кніжак. Толькі чытае яна ўсё жыццё... па-рускі. А па-беларуску, ка-жа, не магу, не прывыкла: на-тое яна і кніга, што там усё па-кніжчанаму...

Кожны з нас на гэтую тэму прывядзе свой сямейны пры-клад, свае пакутлівыя пы-танні: і што гэта за двухмоў-е ў нас такое касабое? І коль-кі будучы прыватнацыя гэтыя ностэўнікі ў роўне: адзін там язык ці два, і каторы—родны?

Вы заўважылі, дарагія чыта-чы, што і нашы газеты выразна размежаваліся па гэтай праб-лемі? Адны — за «двухмоўе», за «языкі-браты», другія—за-тое, каб беларуская мова была ў сваім доме паўнапраўнай гаспадыняй.

Думаем, мы беспамылкова вызначылі тут пазіцыю «Звя-зды». Мы дзякуем нашым чы-тачам, якія сваёй падпіскай вы-казваюць падтрымку газеце. Але скажам і чытачам пакуль не нашым: у наступным годзе абыходзіцца без беларускай мо-вы вам будзе ўсё больш і больш складана.

У адпаведнасці з Законам аб мовах па-беларуску будуць афармляцца дакументы, рэкла-

ма, службовая перапіска, мар-кіраваная тавары, рабіцца аб-явы, прымацца экзамены... Па-беларуску будуць пачынаць і прадаўжаць вучыцца дзеці.

А значыць, з дня ў дзень вам будуць гарантаваны пытан-ні:

— А што такое локшыня?
— А вочат?
— Як перакласці слова «вы-раі»?

Эрншт, гэта яшчэ кветачкі. Галоўнае, што кожны з нас за-хова высветліць: а што будзе далай? Ці сапраўды адоем-гэта Адраджэнне? Ці не будзе гэта часовай палітычнай гуль-нёй?

Ужо год, як «Звязда» заявля-ручы пра ўсё гэта. Мы назва-лі дзе, «Беларусіччине». Што-тлідэна, па пятніцах, мы пі-салі не толькі пра словы і слоўнікі, мову і практыку маў-лення, але і пра з'явы нашай культуры, падзеі нашай гісто-рыі, сімвалы нашай дзяржаў-насці, пра асоб, чым святло азараўся наш шлях Адраджэ-ня.

Мы атрымліваем на яе публі-кацыі шмат водгухаў і што і таму, што яны прысвечаны што-дзённым, канкрэтным правам жыцця—як на Беларусі, так і ў зямляцкіх аспрадах за яе ме-жамі.

«Беларусіччине» мы бярэм і ў наступным год. Кола не тэм акрэслена, але погляд на іх, як мы мяркуем, будзе больш аб-вённым: не толькі культурала-гічным, але і псіхалагічным, са-цыялагічным. Мы не збіраемся закрываць вочы на тое, што палітыка беларусізацыі выклі-кае не толькі падтрымку, але і незадаволенасць, раздражнен-не. І каб наступны год не стаў годам грамадзянскага проці-стаяння на моўных франтах, з гэтым трэба разбірацца. Што-стаць за такімі праблемамі: про-

жавай і нацыяй?

Нам, які вям, дарагія чыта-чы, хочацца дайсці тут не толь-кі да разумення прынятых пар-

ламентам законаў, але і да ра-зумення аб'ектыўных закана-мернасцяў.

Алена ЦІХАНОВІЧ.

Ф. СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі
Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету

63850 (Індэкс выдання)

«ЗВЯЗДА»

на 1993 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куды (паштовы індэкс) (адрес)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА

ПВ месяц і-тар на газету 63850 (Індэкс выдання)

«ЗВЯЗДА»

на 1993 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куды (паштовы індэкс) (адрес)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

БЕЛАРУШЧЫНА

ШОУ ПАЭТ ПА ВОСЕНІ

«У радасці свае парадкі, свае крыжы, свае вянцы...»

Як пазі Леаніда Дранько-Майсюк сцвердзіў сабе ўжо першай кніжкай, невялікай і нятой, выдадзенай у выдавецтва «Мастацкая літэратура» ў серыі «Першая кніжка паэта» ў 1983 годзе. Усе вершы тагачаснага паэтычнага зборніка напісаны аўтарам у час вучобы ў Літаратурным інстытуце ў Мінску. У іх адкрываюцца новы, нечаканы, чароўны свет, дзе «горуша бегла па імкуні свой кілеват, толькі дуб не чуе. І там бабунька ў кошык свой той кілеват да долі сабірае». Погода паэта з азыччымі светаспрыняццямі канцэнтравалася то на рэчы, то на старым лесе, то на людзях — для яго важна было спасцігнуць навакольным свету ў дыялектычным адзістве, пакідаючы далучэнне чалавека да ўсяго, што адбываецца на зямлі. Зяры, прырода, рэчы, што існуюць у гэтым свеце, поўныя для Леаніда Дранько-Майсюка свайго першагоднага сэнсу, успрымліваюцца аб'ёмам, як у стэрэа, дзе захаваўся справядлівы каларыт і колер Беларусі: сіняе кроплі вады, светлы абрус, белая кашуля, сарэбраны аблічч, шэры палескі ранок, лясным рэкам, настольныя на думкім трава і водары кветак, гукаць музыкі, прызначаныя ў любові роднаму краю.

Пасля пазічанага зборніка «Вандруйнік» у Леаніда Дранько-Майсюка выйшлі яшчэ чатыры кніжкі: «Над палісам» (вершы), «Гуты (зс і вершы)», «Проза радасці» (вершы), «Пра тавар, як я» (апалязны). У кожнай сваёй новай кніжцы Дранько-Майсюк новы і абсалютна сама-

Фота Анатоля КЛЯШЧУКА.

бытны, быццам завіўся з космасу на гэтую грашчуну зямлю, якая нікі не перастае яго адзіліць, альбо нечакана трапіў суды з вясемняцкага стогода. Са слоў ён лёгка, нібы той разбяр з дрэва, стварае карункі надзвычайнай прыгожасці і раскідае іх па чорныму маіру гародчыка каля быцкоўскай хаты. Усё звычайнае, будзённае, трывіяльнае ў яго бачанні становіцца ўзвышным, рамантычным, поўным загадканасці. Пазі чыстай крэсы і радасці жыцця — хіба гэта не цуа ў сённяшнім палітызаваным, назіральным флюідным катастрофічным? Калі вы забыліся, шануючы чытачы, што свет трымаецца на каханні, дабрыні, чытайце вершы беларускага паэта Леаніда Дранько-Майсюка.

Тэацыя АНТОНАВА.

Леанід ДРАНЬКО-МАЙСЮК

Пяць вершаў для А.

Пройдзе восень над Белай дачай
і пачне ў нашым жыцці.

Што ж цябе, дарагая, страшыць?
Ну, адкуль ён, адкуль ён — страх?
Навіне падаліся напшы,
Дзякуй богу, не на слыхах.

І калі я твой брат старэйшы,
То паслухай мяне хоць раз:
Багдановіч апошнім вершам
Ад самоты пазбавіў нас...
А ў самоты нашым хлібным
Ачы, пад газіцы бліскі,
Не ў Вільню — пісаў у Афін
Да Вадыла нямецкі ліст.
30 жніўня 1991

У майстары, дзе ружан не песна,
Алкогольным суплывам дном,
Я пішу на паперы яблыскай,
На паперы, што пахне віном.

Я пішу пра салодкую дыманасць —
Толькі з ёю маю надзею;
Дзе каханне, а дзе захапленне
Ачы не хацу зразумець...

Залато на постаці лонкай,
Той, якую Пазіла жыве,
Я цябе называю саломкай,
Што кладацца на вусны мае.

Над саломкаю бурм хадзілі
І міхор успамінаў такі,
Што самохат ляміць мой гадзінік,
Нібы чорная птушка, з рукі.

Я на кожнай прычэпавою стражні,
Як сляпяцтва ты да дзяцця,
Навалыніна рухнась у сэрца
Залатае часцей і часцей.

Я запіноў сівочасць букета —
Залатую золь на траве!
Ен шантаж нам: у радасці гэтай
Алкогольнае шчасце жыць.

Я майстарію сваю аплату,
Замыкаю на ружан дамоў
І з калену тваім вымаю
Філатэавае вяселье.
24 жніўня 1991

Калі завілі ў Кафедраўны,
Спыніла Свіслач на хаду
У нейкім ордэ астраляна
Свае залёвае вяду...

З майстэраў вечаровай,
З кансерваторскага дара
На беднай вуліцы Гандлёвай
Пайшла пішчотная сестра.

У радасці свае парадкі,
Свае крыжы, свае вянцы —
Такія светлыя пачаткі
І вельмі сумныя канцы.

Я гэтай радасці не кіну
І, мусіць, ад таго напруж,
Што аддаю сваю жанчынку
Кансерваторскаму двару.

У надакучыліны оды
Я патанула ў галавой,
Мне застаецца толькі водар
Не сукенкі лугавой.

І застаецца мне прастора,
І супакоўваецца зноў,
Што пад аховам сабора
Яна вяртаецца дамоў.
19 жніўня 1991

ФАЛЬКЛОР

«Хто бацькоў не слухае, той у пальцы дзьмухае»

— раптам пачула ў чарэе пра цукар. Азірнулася. Бабунька ўшчупала за нейкую шкоду свайго 6-гадовага ўнука. Хлапчук стаў, апусціўшы локці дадолу і ледзь не плакаў. Дзеці, нікіны крыклівыя маралі-паўчоны не ўспрымалі б так уражліва, як гэты трапная народная прымаўка. Там і падумалася: як зноў жывае мы іх у штодзённым жыцці. Забыліся? Ці наўмысна адварочваемся ад трапнага народнага слова, якое з адценнем лёгкага гумару перадае філасофію жыцця, навуку без ментарскіх нотак? Сёння мы хочам нагадаць вам, паважаныя чытачы, некаторыя справядліва беларускія прыказкі і прымаўкі.

- ♦ Пільную гаспадарку — будзь у гаршку скваркі.
- ♦ Не хочаш у маладосці працаваць, будзеш на старасці з торбачкай танцаваць.
- ♦ Не работа сумыць, а турбота.
- ♦ Работа — не забота, а калі няма работ.
- ♦ Пытайся не ў старога, а ў бывалага.
- ♦ Хто сядзіць на ліне, ніколі не загіне, а хто сядзіць на пяску, той есць хлеба па малым куску.
- ♦ Жаніцца, як і паміраць, не спяшацца.
- ♦ Бяда ў тым доме, дзе куры пуюць, а пёўныя волі не даюць.
- ♦ Да пніц гадоў псці дзіця, як ячка, да сямі псі, як авечку, тады выйдзе на чалавечка.
- ♦ За добрым мужам і варона жона, а за блгім і княгіня загіне.
- ♦ Там трэ было секцы, як упоперак лаўкі мог легчы.
- ♦ Золата і ў краме дастанеш, а розуму не прываіш.
- ♦ Па закону жыць — і пёўны кукарачкі адлучаць.
- ♦ І кошка бліноў наляча, калі сала сідзе.
- ♦ Чым за морам віно піць, лепей з Нёмана вадыцу.
- ♦ Лёгка здабытак — лёгка пражытак.
- ♦ Не глядзі на мяне, на фаст ідучы, а глядзі на мяне, аён тручы!

Падрыхтавала
Уладзі ТЯЦЦЫНЧЫК.

І тчэ, забыўшыся, рука

І двух аднолькавых паясоў не знайсці ў калекцыі, якую стварыла за сваё доўгае жыццё Юлія Карпаўна БАРАБЕЙ з асікі Пархоўч Баранаўскага раёна. Пяціцмем гэтай дэталі беларускага нацыянальнага касцюма захапілася яна яшчэ дзесяцігадовай дзяўчынкай. Цяпер ужо і не злічыць, колькі прыгожым паясоў стварыла майстарыня.

Яе ўнікальныя работы экспанаваліся на многіх выстаўках, адзначаны ганаровымі дыпламамі і граматамі. Унёс Юлія Карпаўна таксама твара прыгожым абрусам і прывяла. Але больш за ўсё ёй па душы тонкая работа па стварэнню паясоў.

Фота Эдуарда КАБЯКА. (БЕЛІНФАРМ).

НА ЗДЫМКУ: сцена са спектакля ТЮГ па п'есе Я. Купалы «Прымаўкі». Нацярэна — заслужаная артыстка Беларусі Вера НАВАЛЕРВА. І маей — артыст Юры КУХАРОН.

Фота Уладзіміра ВІТЧАНКІ. (БЕЛІНФАРМ).

МУЗЕЙНАЯ
ЦІПЧЫНА

Хадзіла, зняўшы чаравікі

У жніўні мы з сям'ёй выехалі ў сталіцу. Паседка была не «па магазінах», а для душы. Зайшлі ў Купалаўскі сквер, пастаялі ля помніка песняру, наведлі Літаратурны музей Янкі Купалы. Не буду гаварыць, а якімі лачушамі блукалі мы па пустых залах музея. Выйшлі мы з яго зняўшы і сумныя, бо не пабачылі там ніякіх новых тэрыялаў, акрамя лімаўскай публікацыі пасля прэм'еры «Гуты-шых». У гэтым музеі я была 20 гадоў таму назад, ішчэ студэнткай. Потым доўгі час жыла на Беларусі. І воль я зноў дома, на Бацькаўшчыне. Столькі ўсяго адбылося ў жыцці А ў музеі, дзеці, нічога не змянілася. Гэта не парок у адрас супрацоўнікаў музея. Я ўпэўнена, што яны сумленна працуюць, многа новага сабралі пра Купала. Але аблічча музея трэба мяняць. Нешта ёсць у ім афіцыйнае, стандартнае, што не можа закрануць душу, усхваляваць.

Безумоўна, гэта наша асабістая думка. Але адна дэталі непрамысна нас уразіла, болей калынула ў сэрца. Надпісы пад некаторымі экспанатамі зроблены такім чынам: на сцену прылеплены медыяныскі пластыр і на ім напісаны тэкст. Я разумею, што музей знаходзіцца ў цяжкай матэрыяльнай становішчы. Але ж такіх прыёмаў, нявархт Купалы дробяць, не павіна быць ні пры якіх абста-вінах.

Пасля Купалаўскага музея мы зусім неспадзявана трапілі ў музей Багдановіча. І адчулі нешта іншае. Што ў музеі ёсць Душа. Душа Багдановіча. Душа мастака, якому, напэўна, ніхто не пераходзіў ажыццяўляць тую сваю задуму. І душа супрацоўнікаў, вельміх, мілья і на радасці зацікаўленых людзей. На жаль, як і ў Купалаўскім музеі, мы былі адзінымі на той момант наведвальнікамі. Але як нас сустрэлі! Быццам бы менавіта нас і чакалі. Прынялі, што мне ніякавата было казачы абавязкі ў гэтым неабычальным цэлым доме, дзе, як мне здавалася, вітаў доўга нашата Касіма. Я вілья абутак, сказаўшы, што вельмі ногі стаміліся...

Цяпер ведаю, што прыеду сюды не раз і з сябрамі, і з сям'ёй, і з вучнямі.

Галіна ЦЯПІКА,
настаўніца.

г. Барысаў.

НАМ ЗАСТАЛАСЯ СПАДЧЫНА

Пра Яна Абрамавіча, афтальмолага Адамука і школы «для баб'яго дела»

Нядаўна «Звязда» паведамляла, што ў Беларускім Энцыклапедычным дэпартаментыце ў «Беларусі» ў «Энцыклапедычным слоўніку» Ф. Брокгаўза і Я. Ефрона. Гэта збор факсімільна перадрукаваных артыкулаў пра Беларусі, змешчаных у 84 тамах энцыклапедычнага слоўніка Брокгаўза і Ефрона, якія ў сучаснай выдання пагляд на Беларусь стогодовага даўнасці. Нове арыгінальнае выданне рыхтуецца да друку пад рэдакцыяй доктара гістарычных навук М. Ткачова. Па дамоўленасці з Беларускім Энцыклапедычным дэпартаментыце друкаванне матэрыялаў з гэтай кнігі, Дасягнуты таксама дамоўленасць аб прэзентацыі і іншых цікавых выданнях.

Сёння размова пойдзе пра артыкулы, што надрукаваны ў першым томе. А такіх артыкулаў, якія прама ці ўскосна тычацца Беларусі, каля 5 дзесяткаў.

Можна та і медыкаў і ведае ці чуў пра вилатанага рускага афтальмолага Э. Адамука, які нарадзіўся ў Вельку ў 1839 г. і паходзіў з сям'і мяшчан-землябоў, беларусаў. У 1857 г. у 18-гадовым узросце, як першы вучань вельскай гімназіі, ён ат-

Адамука вількі, а яшчэ іх гарантуе яму адно з самых вилатных месцаў у расійскай медыцыне.

Яшчэ адны вилатны медык, А. Адамука, быў прафесарам Вільскага ўніверсітэта, а потым Вільскай медыка-хірургічнай акадэміі, узначальваў кафедры параўнальнай анатоміі і ветэрынарных навук. Вучань знакамітага Іосіфа Франка, А. Адамука — аўтар шматлікіх прац, у якіх змешчаныя такія вилатныя клінічныя назіранні. Ён даў апісанне Вільскага анатамічнага музея, напісаў гісторыю вывучэння анатоміі ў Польшчы і Літве. Вельска-польская анатомічная школа янага асветніка адкрыў ветэрынарнага істытута пры Вільскім ўніверсітэце.

Дарэчы, калі ўжо зайшла размова пра медыцыну, не згледзіць аднаго ўвагай змстоўнага артыкула «Акушэрскія школы». Чытач даведзеся, што за-знаваны гэтыя жаночыя наву-

чалыны ўстановы ў Расіі ў 1754 г., калі па прыемце выдатнага арганізатара медыцынскіх устаноў у Расіі Канфіліцэ сенат загадаў заснаваць школы для «бавяго дела». Сто гадоў паздэй такіх школ у Расіі было больш за 35. На Беларусі іх налічваліся пры агушэрскіх клініках ўніверсітэцкай гаралоды і пры рэальных аддзяленнях гаралодскага і зemsкага судоў, гістарыя, акты галоўнага Літоўскага трыбунала (1399—1797 гг.), інвентарны перапіс ма-ініткаў XVI ст. і гэтак далей.

Нават у такім спецыфічным артыкуле, як «Акцыя», што ў пераказе з латвінскага азна-чае «накладваць, устаўляць (падаткі)», ёсць упаміна-не пра Беларусі. Там, дзе ладзіць гаворка пра апізнаны па-ішчэ, некаторыя аўтары не па-збеглі так званай «вільскай жаўнаці» пры надрыхтоўцы на-вучальнаму ўстанову — цэнтру ладучай культуры беларусаў. Сапраўднай гісторыя нашай Бацькаўшчыны сабралі ў ар-

тыкуле «Акцыя». Менавіта пад такой назвай археаграфічнымі камісіямі і некаторымі зборамі кніжкі выдадзеныя зямат каштоўнейшых гістарычных даку-ментаў архіваў і «Акцыя» Вільскай географічнай ко-місіі». Выйшла 15 тамоў, у якіх акты зэмскіх судоў ў XVI і XVII ст., акты вільскага гаралодскага і зemsкага судоў, гістарыя, акты галоўнага Літоўскага трыбунала (1399—1797 гг.), інвентарны перапіс ма-ініткаў XVI ст. і гэтак далей.

Нават у такім спецыфічным артыкуле, як «Акцыя», што ў пераказе з латвінскага азна-чае «накладваць, устаўляць (падаткі)», ёсць упаміна-не пра Беларусі. Там, дзе ладзіць гаворка пра апізнаны па-ішчэ, некаторыя аўтары не па-збеглі так званай «вільскай жаўнаці» пры надрыхтоўцы на-вучальнаму ўстанову — цэнтру ладучай культуры беларусаў. Сапраўднай гісторыя нашай Бацькаўшчыны сабралі ў ар-

тыкуле «Акцыя». Менавіта пад такой назвай археаграфічнымі камісіямі і некаторымі зборамі кніжкі выдадзеныя зямат каштоўнейшых гістарычных даку-ментаў архіваў і «Акцыя» Вільскай географічнай ко-місіі». Выйшла 15 тамоў, у якіх акты зэмскіх судоў ў XVI і XVII ст., акты вільскага гаралодскага і зemsкага судоў, гістарыя, акты галоўнага Літоўскага трыбунала (1399—1797 гг.), інвентарны перапіс ма-ініткаў XVI ст. і гэтак далей.

Нават у такім спецыфічным артыкуле, як «Акцыя», што ў пераказе з латвінскага азна-чае «накладваць, устаўляць (падаткі)», ёсць упаміна-не пра Беларусі. Там, дзе ладзіць гаворка пра апізнаны па-ішчэ, некаторыя аўтары не па-збеглі так званай «вільскай жаўнаці» пры надрыхтоўцы на-вучальнаму ўстанову — цэнтру ладучай культуры беларусаў. Сапраўднай гісторыя нашай Бацькаўшчыны сабралі ў ар-

Як дзядзька Колас супрацоўнічаў з нашай газетай

УСПАМІНЫ СТАРОГА ЗВЯЗДОУЦА

Пасля вызвалення Мінска ад фашысцкіх акупантаў мне да-валялося працаваць загадчыкам аддзела культуры газеты «Звязда». Нягледзячы на тое, што гэта было толькі ў першы год паслява-коў гароду і вёсак, разбурэ-ных дашчэнту акупантамі, але і для работнікаў друку, журна-лістаў. Бадай, самая вількая цяжкасць была ў тым, што га-зета, асабліва ў першыя гады, не мела аўтарскага актыву.

Выйсці з нягледзячы сітуацыі часта дапамагалі беларускія пісьменнікі, якіх, дарэчы, пасля вайны засталася занадта (адны загінуты на франтах, другія былі рэпрэсаваныя). Іх кніжкі і разнастайныя газетныя з просьбай напісаць матэрыял на тую ці іншую тэму, даць верш, апазанава, урываць з аповесці ці рамана.

Асабліва дапамагалі народ-наму паэту Якубу Коласу (яго з пазавы называлі «дзядзька Колас»). Часта называлі яго і я з просьбай выступіць у «Звяздзе». Трэба сказаць, што ён з вількай пазавы стаўся да яе. Нягледзячы на вялікую занятасць і не надта добрае здароўе, ён амаль ніколі не адмаўляў.

Жыў Якуб Колас пасля вай-ны ў драўляным доміку-паці-ценку, пабудаваным беларус-кім урадам спецыяльна для яго (на гэтай тэрыторыі быў пасля пабудаваны двухпавярховы асябняк, дзе зараз месціцца Літаратурны музей народнага паэта). Вывала, дакладна да Канстанціна Міхайлавіча з чар-говай просьбай напісаць верш або адуку на якую-небудзь вилатную тэму, а ён, перш чым даць згоду, паскардзіла:

— Не шкадуецца вы мяне. Зусім не шкадуецца. Тушаце... да тушаце... «Звязда» тушае, «Савецкая Беларусі» тушае, «Полымя» і «Літаратура і мастацтва» тушаюць, «Чырвоная змена», «Піонер Беларусі» ту-шаюць, цэка парты тушае, Вярхоўны Савет тушае. А тое не ведаюць, што здароўе маё на нітках трымаецца. Аса-бліва перагрымалася, здаю пас-ля смерці жонкі Маруся. І па-кадаваць мяне цяпер няма ка-му...

Але пасля адгукнуўся на па-тэрбы рэдакцыі. Здаралася пры гэтым «няштатная» сітуацыя. Памятаю, да трохгодовага дзя-ня перамогі над гітлераўскай Гер-маніяй паэт напісаў верш для «Звязды». Я прынес яго ў рэ-дакцыю і пакі на стол сакра-тару Вячаслава Палескага. Ён пахваліў мяне за «пера-тэруную арганізацыю матэрыя-лаў» і пачаў чытаць верш. Чы-таў і перад некалькімі рэдак-тамі алуком пытанні. Потым незадаволенна спытаў мя-не:

— Ты сам чытаў гэты верш?
— Чытаў.
— І верш спадаваў табе?
— Не зусім. Асобныя радкі выклікаюць сумненне, аніжа-юць мастацкую вартасць.

А радкі гэтыя былі такога зместу: пасля перамогі над лютымі ворагамі воін Чырвонай Арміі ідзе па Еўропе дамоў у лапцях з торбай на плячах і з кіем у руках...

— Ведаеш заганя твора,— перабіў мяне сакратар,— а пра-пагану для друку. Верш тра-ба дапрацаваць. Асобныя радкі напярэць. Зрабі гэта сам. Ты некалі, ведаю, пісаў вершы.

Або звязка з Коласам. Хай папярэць верш. І неадкладна. Не на жарт збінтажым, а катэгарычна адмовіўся правіць верш народнага паэта. Ды і ішчэ да яго з просьбай дапра-навіць верш я не адважыўся. Во не быў упэўнены, што ён паслухае мяне, малавядома-га літаратара. Хопіць выла-каць, калі Колас давяраў мне правіць свой допіс-водрук, пры-даваў яму агулавома. Але да-рабляць верш знакамітага па-эта я адмовіўся катэгарычна.

— Не пойдзеш да яго, не вы-канаеш заданне рэдакцыі, ат-рымаеш вымову,— пагразіў сакратар.

Каб вырашыць гэтыя спрэч-нае, далікатнае пытанне, вы-рашылі парадзіць з рэдактарам Д. Драгуном. Хоць у пазіі ён разбіраўся слаба, затое меў аўтарытэт — быў членам ЦК КПБ і дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР.

Вырашылі ад імя рэдактара запрасіць Я. Коласа ў рэдак-цыю, дзе сам кіруючы газеты аўтарытэтам папросіць, каб ён паправіў нядаўнае радкі вер-ша.

З надобным настроём пайшоў я да Коласа. А раптам адмо-віцца ішчэ? А можа, дома я-ма, пайшоў куды? Ён быў до-ма. Але адчуваў сабе спраў-ды кепска. Сморгонцы носам і пахаліваючы, ляжаў у кажу-кч на канапе. На просьбу зай-сці ў рэдакцыю ён злосна хмыкнуў і спытаў:

— Навошта раптам я спатрэ-біўся вашаму рэдактару?

Я, вядома, не асмеліўся ска-заць праду. Стрымілачы хваляванне, прамарытаў:

— Дужа прасіў зайсці.

— Што ж,— пажыла ўдзільну Колас,— калі вельмі прасіў, мусіў пайсці. Хоць здароўе маё на нітках трымаецца...

Ён адзёў паліто, каляшоў, узды кі, і мы выйшлі з хаты. Ішлі моўчкі. Ён тунаў пера-дае, я — за ім услед. Так ха-целася загаварыць з ім, спы-таць аб чымсьці. Але не ас-мельваўся: адчуваў сабе перад ім вінаватым. Не сказаў

праду — навошта запрасілі яго, хвората, ў рэдакцыю. Гэ-та проста несумленна. Бо так ці інакш пра мае кіткі ён лухка даведзеся.

Рэдактар чакаў Коласа ў сваім кабінёце. Яны падароў-каліся за руку. Драгун папро-сіў у паэта прабачэння за тур-боны і запрасіў сесці.

А навошта я вам так тэр-мінова спатрэбіўся? — спытаў Колас.

— Ды воль тут такая спра-ва... — заківаючы, пачаў тлу-мачыць рэдактар і раптам змоўк. Вілья, ён надта хваля-ваўся і не ведаў, што і як рас-тлумачыць. Перабегшы дыма-не, ён зноў загаварыў: — Бачы-це, тут такая справа... У ва-шым вершы закралася памылка... — Ён узды с са стала аркуш паперы з вершам.

— Памылка ў вершы? — Ко-лас выхмыў з рук Драгуна верш і пачаў чытаць і перачы-ваць падкрэсленыя радкі.

— Тут адзін радок не зусім удада гучыць,— не вытрымаў я і прышоў на дапамогу рэ-дактару. — Вы пішце, што са-вешч салдат, перамога над гітлераўскай ідзе па Еўропе ў лапцях на плячах, з торбай на плячах і з кіем у руках. Нібы-та ён нейкі жаўнак... атрымлі-ваецца...

— Сам бачу, што кепска,— абарваў мяне Колас.— Не да-думаў. Бо спытаўся. І думав-це, калі народны паэт, дык ён не можа памылка. Асабліва калі называюць, тушаюць яго з усіх бакоў...

— Ну, я пайду. Папрацюю яшчэ... І накіраваўся да дзвя-рэй. Я стаў на яго шляху і пачаў прасіць-маіліць:

— Канстанцін Міхайлавіч! Дзяўдзька Колас! Не ішчэ. Па-скайдзе тут. Папраўце радок...

— Мы пойдзем з кабінета, — падтрымаў мяне рэдактар (так было раней дамоўлена). — Нікога нам не будзе перашкод-жаць.

Колас перастаў з нагі на-гу і не то жартам, не то ўспу-рэз сказаў:

— Бачу, ад нас не адвэнці-ся. Магу і тут... І сёў за стол. Мы моўчкі, ціха ступаючы, выйшлі з кабінета. Рэдактар загадаў мяне стаць пад дзвя-рыма і чакаць, пакуль Колас выйдзе, і забраць у яго верш.

Чакаць давялося з паўгадзі-ны, а можа, і больш. Калі па-чуў, што Колас набліжаецца да дзвярэй, я не вытрымаў і ад-чыніў іх, увайшоў у кабінет. Кінуўшы на мяне лясны позірк, Я. Колас хрыпаватым голасам сказаў:

— Ну разуў лапці салдату. Абуў боты... А табе, малым чалавек, раю надалей быць больш тактоўным. І не ганіць хвората чалавек на рэдакцы-і...

Эстонская крона ўмацавалася і падаражэла

Эстонская крона ўмацавалася і падаражэла

Калі Эстонія карысталася для ўнутраных разлікаў расійскім рублём, большасць мікраэканамічных даказчыкаў — тэмпы росту інфляцыі, курс валюты, кредитныя працэнты — былі такімі ж, як і ў астатніх былых савецкіх рэспубліках. У чэрвені, калі была ўведзена крона, інфляцыя ў Эстоніі складала 58 працэнтаў, у ліпені — 24,3 працэнта, у жніўні — 17,6 працэнта. Эстонцы спадзяюцца, што да сярэдзіны года інфляцыя складзе 25 працэнтаў.

У ходзе ажыццяўлення грашовай рэформы мелі месца апасенні, што большасць насельніцтва паспяхавыя як мага хутчэй абмяняць крону на нямецкія маркі або амерыканскія долары. Але атрымалася наадварот — у пачатку верасня валютны запас Эстонскага банка павялічыўся на 225 млн. эстонскіх крон. Высветлілася, што больш выгадна захоўваць грошы ў эстонскіх кронах.

Курс нямецкай маркі, з якой эстонская крона была звязана ў ходзе грашовай рэформы, за гэтыя тры месяцы заставіўся незмяненным: адна марка — восем крон. Крона падаражэла ў параўнанні з усімі астатнімі валютамі. У дзень грашовай рэформы курс долара і рубля ў Эстоніі быў наступным: адзін долар ЗША быў роўны 126 рублю, 12,6 эстонскай крона. 27 жніўня цана аднаго долара знізілася да 11,2320 эстонскай крона, а на 15 верасня яна ўжо дасягнула 11,8240 крон.

Курс эстонскай крона пастаянна расце ў бокх Літвы — цяпер яе прадаць прыкладна за 16 рублёў. На маскоўскім «чорным» рынку цана адной крона падскокчыла да 27 рублёў.

Палітыка выдачы банкахавіскіх крэдытаў цяпер у Эстоніі даволі жорстка. Дзейнасцю Эстонскага банка вельмі незадаволены прамысловыя прадпрыемствы, якія прыкмылі даволі лёгка атрымліваць крэдыты. Цяпер гэтага няма.

Таму многія прадпрыемствы вымушаны звальняць работнікаў, узяць прадукцыю, каб выслабіць дадатковыя сродкі. Некаторым з іх пагражае банкрутства.

У Эстонскім банку адкрыты крэдыт на суму 50 млн. фінскіх марак, аднак да гэтага часу ён не выкарыстаны. А ў касе Эстонскага банка цяпер ёсць каля 5 млн. долараў ЗША. Пра гэты станавіцца Эстонія атрымлівае рэальную магчымасць дабіцца дапамогі ад Міжнароднага валютнага фонду, Еўрапейскага Супольніцтва, Сусветнага банка, іншых фінансавых інстанцый.

У верасні ў Эстоніі сталі павяжэцца ў рэвалюцыйны курс (г.зн. павышэнні яе курса ў адносінах да іншых валют). Эстонцы лічаць, што іх крона занадта танная. Такім чынам

Па шляху Ізраіля?

Калінінградская вобласць становіцца месцам прыцягнення ітарэсу розных народаў. Расійскі ЦЯПЕР там жыць, і літоўцы ўспамінаюць яе як Малу Літву, расійскія немцы ХАЦЕЛІ Б там «аднавіць» сваю аўтаномію. Зацэпленыя паглядзець у той бок паліцы, а адна радзімалыя беларуская газета надрукавала нататкі-абгрунтаванне права Беларусі на выхад да мора праз імпэрыю Калінінградскую вобласць.

Усім ім, відаць, было нечаканым даведацца, што існуе яшчэ адзін рух, які глядзіць на Калінінградскую вобласць аднагалосна. Маю на ўвазе рух прусаў, прадстаўлены суполкамі аматараў і прадстаўніцтваў прускай мовы і культуры ў Вільні, Рызе, Каўнасе, у Германіі і ў самім Калінінградзе (Караліупу). Яны выдаюць сваю газету «Прусаў таўтас Прейтарас», распрацоўваюць спецыяльны запас прускай мовы, існуюць фальклорны гурт, які выконвае прускія песні, ёсць людзі, што ўсёвядомыя сябе нахадкамі знішчанага этнасу.

Цікава пазіцыя таварыства «Прусаў», якая была выкладзена ў адным са зваротаў:

«Таварыства «Прусаў» лічыць, што аж да 1945 года асноўнай часткай насельніцтва Усходняй Прусіі з'яўляліся германізаваныя ў моўных адносінах БАЛТЫ, якія самі асімілявалі і немцкіх каланізатараў. У цяперашні час Усходняя Прусія ніколі не была Германіяй. Гэта балтыйскі этнас з нямецкамоўнай (і аўтаномна-польска- і літоўскамоўнай) культурай. Генетычна прусы існуюць і сёння. Іх фізічна не знішчылі ні крыжакі, ні чума. Існуе іх фальклор, адлюстраваны на ўсходнепрусскіх казках, паданках і песнях на нямецкай і польскай мовах. Нарэшце, існуюць людзі, якія дакументальна пацвярджаюць сваё прускае паходжанне.

Паколькі «чыстыя» этнасу не было, то зусім няважна, што немцы, палікі і літоўцы прускага паходжання маюць ужо не вельмі значны элемент прускай «крыўі».

— Як справы, суседзе?

Фота Яўгена ПЯСЦІГА.

Левыя, правыя, цэнтр...

У 1980 годзе камуністы Літвы аддзяліліся ад сваёй асноўнай структуры, КПСР, і арганізавалі кампартыю Літвы. Яна была зарэгістравана 28 снежня 1989 года. Праз год КПЛ была перарэгістравана на прычыне змянення назвы — яна стала называцца Дэмакратычнай партыяй працы Літвы (ДППЛ), Партыя налічвала ў сваіх радах каля 20 тысяч членаў, яна адна з самых шматлікіх у Літве. ДППЛ, традыцыйна з'яўляючыся партыяй левых, у сацыяльнай практыцы спрабуе прыставацца да новых умоў, шукае падтрымку сярод дробных прадпрыемстваў і земляробаў.

Лідарам партыі з'яўляецца дэпутат Варжоўнага Савета, шасцідзясяцігадовы Альфредс Браўзаскус. Па палітычнасці ён інжынер-будавальнік. Працаваў на будаўніцтва Каўнаскай ГЭС на кіруючым пасадзе, у 1965 годзе быў назначаны міністрам прамысловасці і будаўніцтва Літоўскай ССР. З 1968 года — першы намеснік старшні. Дарэчы, у 1977 годзе ён быў абраны сакратаром ЦК ЛКП, а ў 1988 — першым сакратаром. У 1990 годзе некалькі час займаў пост Старшні Прэзідыума Варжоўнага Савета ЛССР. У снежні 1990 года выбраны старшні ДППЛ.

Пасля 11 сакавіка 1990 (акт абвяшчэння незалежнасці) палітычныя жыццё паступова раздзялялася на два полюсы: правы (набольшыя крыжэ ўвабленне зніжэння ў «Саюдаіс») і левы (ДППЛ). Гэта асноўныя, пастаянна канфіліктуючыя палітычныя сілы Літвы. З часам левыя сілы драбнелі, а на баку правых фарміраваліся новыя арганізацыі і рухі. Канфрантацыя левых і правых сіл прывяла да расколу, а затым і крысісу ў парламенце, калі асноўныя кіруючыя сілы не змоглі прыйсці ні да якой разумнага пагадненні. Спраба да збліжэння пазіцый прывяла да рашэння аб правядзенні новых выбараў — ужо не Варжоўнага Савета, але Сейма.

Левыя сілы больш разрозненныя, нягледзячы на тое, што ў іх выбарчым спісе таксама ўваходзяць члены розных арганізацый: Форум будучага Літвы, Саюз земляробаў, ДППЛ. Яны спадзяюцца выбіраць выбары ў сельскіх раёнах. Іх надзея падмацавана памылкамі ўрада ў пытанні сельскай гаспадаркі і прыватнага ўладання, бо земляробы ўрад і яго апарат атакавалі з «Саюдаісам», які выбіраў мінулыя выбары. І калі палітыка ў галіне сельскай гаспадаркі не змяніцца на працягу бліжэйшага часу, то ДППЛ можа разлічваць на 12—15 працэнтаў галасоў на выбарах.

Старшыня Варжоўнага Савета Літвы Вітаўтас Ландсбергс у вышэйшай тэлеграме на імя Альфрэда Браўзаскуса з выкладу яго шасцідзясяцігадова 23 верасня выказаў «добрае пажаданне ў яго адрас, аднавіць зноў гэтых распрацаваў, што нам прыходзіць на іскі пачаць і прадстаўляць у Літве процілеглыя палітычныя сілы. Хачелася б, каб перадыбарнае саперніцтва прыходзіла ў пазіцыі левых і правых».

Застаецца спадзявацца, што «перадыбарнае саперніцтва» спрадзяць будзе прадзіць «у пазіцыі левых» у адпаведнасці з дэкларацыяй ДППЛ устаючы: падтрымліваць акцыі нацыянальнага прымірэння ўсіх палітычных сіл рэспублікі.

Карціна размеркавання палітычных сіл у Літве была б няпоўнай, калі не ўпамінуць аб створаным вясной гэтага года руху «Цэнтр». Яго кіруючы — Казімірас Матэя, Рамуальдас Озала і Мечислаўс Ляурынас. «Цэнтр» прадзіць у жыццё палітыку разумнага кампрамісу і тым самым з'яўляецца амартызуючай сілай у палітычным жыцці Літвы. Унікненне гэтага руху ў умовы пастаянай палітычнай канфрантацыі зусім заканамерна. Трэба адзначыць, што рух, нягледзячы на ядуютае палітычнае жыццё, набыў ямаля прыхільнікаў, аб чым сведчаць тая ж сацыялагічная даследаванні — на іх каля 6,3 працэнта магчымых галасоў выбаршчыкаў. Але энтрысцыя сілы, на жаль, слабая падтрымка да выбараў, бо ў іх скажэннявыя розныя палітычныя сілы і інтарэсы, што і перашкоджала ім стварыць вялікую кааліцыю, якая протэставала б на перамоту на выбарах. Але як бы ні складалася сітуацыя, большасць усе-такі спадзяецца на перамоту здаровага сэнсу.

Тацяна ОРСА,
ншы ншштаты корспандант у Вільні.

НА ЛЬНЯНЫМ ПОЛІ

Іван Сямёнавіч — мужчына гаваркі. Ну, а ў трактары з кім нагамоні? Таму часам спыняе ён свайго «Беларуска», кічыць Лёньку з ільнякобайна на перак. Лёнька не курчы, але ахвотна слухае доспін Івана Сямёнавіча, калі трэба, раточа і падкавае. Яму, учарашняму школьніку, яшчэ няёмка пачаць з дарослым, ён яшчэ не асвойтася як след у мужыцкім асپردзі.

Іван убіраецца ў далёкім ад цэнтральнай сядзібы полі. Дзень выкінуў пагоду, нават пракураў сёння менш. І тут рухавік трактара раптам змаўкае.

— Так і ведаў. Паліўна помпа палыцела, каб на яе...
— Ну і што будзем рабіць?
— Пытаецца Лёнька.

— Што будзем рабіць? А бяжы тым, хлопце, у вёску ў краму. Там тэлефон ёсць. Звані ў майстэрню.

Праз хвілін дваццаць узмакраві Лёнька вяртаецца да трактара.

— Глянь, Іван Сямёнавіч, няма, кажучы, ніводна.

— Так і я ведаў, — гаворыць трактарыст. — Гаспадары называюцца. Такі гарачы час, і запчастак няма.

— І як цяпер? — Лёнька глядзіць на свайго настаўніка з роспачю.

— А нічога. Добра, што ад нашай вёскі недалёка. Есць у мяне дома рэзервовая помпа.

Зноў праз некалькі дзень галіцы матор трактара зноў роўна ракова, класіцца на спеціаліза радох ільну.

Але як і бяды адна не ходзіць, так і адна іспраўнасць цягне за сабой другую. На наступны дзень амаў што ў пачатку работ абарвала рулявую цягу. Зноў пабег Лёнька ў вёску да тэлефона.

— Нямя, Іван Сямёнавіч, няма, кажучы! — крычыць ён яшчэ далёку. Але ў голасе хлопца ўжо няма той роспачы.

— Што ў іх калі бывае, — бурчыць трактарыст. — Ну што ж, Лёнька, хадзем са мною. Прыхаваны ў мяне са дзве дома...

Калі трактар праз некалькі дзень змаўкае зноў і Іван Сямёнавіч спрабаваў паслаць Лёньку да тэлефона, той адмовіўся:

— Навошта дарма зноў біць, Іван Сямёнавіч, няма на складзе ніякіх запчастак. Можна ў вас свае?

Той моўчкі згаджаецца. У кожнага сапраўднага трактарыста дома павінен быць поўны набор дэфіцытных запчастак.

«Літоўскі рытас».

КРЭМЛЬ-92: НОВЫЯ ГАСПАДАРЫ

Барыс ЕЛЬЦЫН:

«Я мяне цяпер называюць?»

Ва ўсякім разе не панам. Але і не таварышам...

Гледзячы сустрачы расійскага прэзідэнта з супрацоўнікамі тэлекампаніі «Астэлія», мне здаецца, што ў ўсіх адказах на пытанне «Як вас цяпер называюць?» Барыс Мікалаевіч асыяваў падобныя той, пачынаючы з «Я» і заканчваючы «Барыс». Барыс Мікалаевіч не заагавядаецца, бо сам быў у шкуру правільнага навалячальніка. 12 чэрвеня, Дзень незалежнасці Расіі, ён меў намер прывесці ў сустрэчу з масквітамі. Гарадскія ўлады пачалі рытываць да прыёму гасця Раменкі — буйныя жылыя масівы. Прэзідэнт чакала грандыёзнае шоу. Але ён — такі непрадказальны — амяніў маршрут — паехаў у раён Бутавы. Праз некалькі час прычыла туды і я.

Сярод пытанняў калег прачула і я:

— Як называе сёння прэзідэнт нашай масквіцы?

— Я размаўляў не менш чым з сотняй чалавек. У мяне такое ўражанне, што ў сваёй масіцы людзей адбываўся невялікі, але пазітыўны перлом.

І гэта ў той час, калі каўбаса ў дзяржаўнай каштавала ўжо 700—800 рублёў, а дзесятак як — 50! Калі «спрадукова» масквіцаў чатыры тысячы рублёў у месяц, а сярэдняя зарплата была — 3,5 тысячы. Не кажучы ўжо пра пенсію — мінімальную рэўнялася 1.335 рублёў.

Дык хто каму будзе «ташкінскія вёскі»? Не, нездарма грамадскі Камітэт расійскіх рэформы выступіў з неспакоей заявай: хадзіць Ельцын «у народ» дыскрэдытуе прэзідэнта Расіі. Толькі воль хіба «наменікатура — кансерватызм» апарат прэзідэнта віванаў у гэтым, які спрабуе даказаць камітэт? Прычыны «неэлегантнасці» ельцынскіх візітаў у праймаючы куды больш глыбокія і складаныя.

— Што будзе ён выстаўляць сваю кандыдатуру на другі тэрмін?

Здаецца, не было яшчэ такой сустрэчы Ельцына з работнікамі сродкаў масавай інфармацыі, на якой не гучала б гэтае настойлівае, а для яго, мажліва, непрыемнае і надкучылае пытанне. Не адставаў ад калег і я. «Гі лепей спытаць, ці прытрымлівае ён да канца гэтага тэрміну», — з'явілася кнізі з мяне зніжэння журналісты з апавіскаўнага друку.

Падстаў для такіх сумненняў унікала няма. За год ельцынскага прэзідэнства над ягонай галавой не аднойчы згушчалі чорныя хмары і пагрозіла грыве гроў, а прэзідэнтскае крэсла прыкметна хісталася ад палітычных наваляч.

Са скандала, прытым, грандыёзна, пачалася паслядзеньная расійскага парламента 15 мая. Былію наменікату спікера Уладзіміра Іскаваў, які глядзевыя прыкідвалі тэлевізар, здаецца, што Барыс Ельцын, даючы інтэрв'ю ў Ташкенце, быў пад добрай мухай. На падставе чаго дэпутат абвінаваў прэзідэнта ў запойным п'янстве і патрабаваў назначэння медыцынскай камісіі для правяркі яго здароўя.

Скандал, які, дарэчы, і заўсёды, пайшоў Ельцыну толькі на карысць. Не вывела яго з раўнавагі і пагроза правядзення рэфэрэндуму аб вызваленні ад пасяды і навогу ў мэтазгоднасці існавання прэзідэнцкага паста ў палітычнай сістэме Расіі.

Я ведаю, — заявіў ён журналістам, — што некаторыя ставяць свае палісіі, за маё адхіленне. Але я не аддам так проста свой пост і сам буду даводзіць пачатае да канца.

— ды толькі вярнулася аднойчы ў Літвуны чыстэрня, у якой перавозіцца спірт, і вярнулася поўнаежкая, нераскачаная. Наўмысна гэта было зроблена ці з-за нашага забуджанага галаваляства — устанавіць і следству не ўдалося. А тое, што чыстэрня поўная, першымі выявілі чыгуначнікі. Іх спрактыкаванне вольна разгледзець, што не так, не так коціцца па рэйках пустая нібы ёмістасць.

Пасляк невялікі, неабавязе вельмі і вельмі многія літвуны былі далучаны да ітэрыгуэчэй тайны. Неслі і везлі ў чым хто мог. Найбольш закрэпачуны ўсёвядавачы смайял як дападалі да гэтай крыніцы, дык і прыкідвалі да яе, наачавы атабарваліся тут жа, у запішным тупіку.

Некалькі дзён прывітаваліся балаванне. Смяяліся і нават трыумфавалі самай запішнай скептычнай сярод вышніх.

Спаўняў жа свята ўчасткова. Спачатку дзіўзіўся ён: у краме катары тыдзень ні кроплі спітнага няма, а мясцова баста ад рання па неафальтаваных вуліцах «барануе». А потым і зацікавіўся...

Следчым толькі напачатку было цяжкавата выяўляць тых, хто ў адрозненне ад бастага пакапаўся ў прыватныя запасы. Але пасля таго, як правялі першыя выніковыя выбары, справа пайшла. Жаль забраў чалавек: «У мяне забраў, а сусед што, пенсію? Вачу, як ён прысмаком закінуў за хлёмом білагу». Шмат розных гісторыяў са спіртм абдымаліся ў Літвунах. Так, у шасцідзясятых гадах нечакана за-

НЕКАЛЬКІ ДЗЕН ВЕСЯЛОСЦІ

Гарадскі пасялак Літвуны (усяго некалькі кіламетраў ад Літвы, тры тысячы жыхароў) мае неаблігую такіх выдаткаў у рэспубліцы. І ўсе дзякуючы вытворчасці, якой займаецца значная частка яго насельніцтва, сям'я, займалася і сто гадоў назад прынах Вішусі. Перавод нашых традыцыйных жыва і буйна-іх і спірт самага вышэйшага гатунку — цудоўнага рэкампа. А якасць прадукцыі, якую выпускае Літвуны спіртзавод, сапраўды высокая. Нездарма ідзе гэта прадукцыя ў Брэст, дзе вырабляюць з яе экспертнае варыянты гарэчкі.

Цяпер ужо забялася — з Брэста ці адкуль інакш

гінула сжалка ў пасёдку. Усе жывое ў ёй сканала літаральна на вачах, вада стала ядавіта-зялёнай. Прычыну ведаў кожны літвунынец: прыхакала нечаканая рэвізія, воль і давалася лішні спусціцца са спіртзавода ў сажалку. Канешне, рэвізёры гэтага на цвярозых вочы не ўбачылі.

Дзясцігодзіны райцэнтр Паставы з'яўляецца па сутнасці напавяенным гарадком, хая афіцыйна гэта звычайны райцэнтр. Прыродна гаварыць, тым больш пісаць аб вайсковых да нялаўнага часу не дазвалялася. Даходзіла да абсурду. Амерыканскія інспектары прыляталі на ваенны аэрадром ля Пастав, інспектавалі ракетныя аб'екты Паставскай дывізіі стратэгічных войскаў — а раённая газета, напрыклад, пра гэта і закінуца не магла.

У тых часы адбылася і гэта гісторыя. У вёсачы, што недалёка ад аэрадром, было вяселье. Спачатку моладзь наладзіла танцы ў суседняй хаце. Але потым гэтага ёй здаўся мала. Вышлі і скардзіліся.

У тых часы адбылася і гэта гісторыя. У вёсачы, што недалёка ад аэрадром, было вяселье. Спачатку моладзь наладзіла танцы ў суседняй хаце. Але потым гэтага ёй здаўся мала. Вышлі і скардзіліся.

Паставы на танцыліччю. Вясняны прысмак ужо добра ахвоту змяло, ішлі ж напрыскі, праз аэрадром. Вось тут і згубіўся адзін са сваіх, чалавек не рэгулярны. Быў ён на добрым падлітку. Як потым сам раскаваў, доўга хадзіў сярод калінаў, у якіх стаялі самалёты, гукі сярбю, спрабаваў спяваць.

Ні вартваго, ні іншай жывой душы так і не напаткаў. Урэшце набыў на самалёт, у якім быў падняты фанар кабіны пілота. Забраўся туды. З сабою аказалася пляшка віна. Адным словам, моцна заснуў дзіўчю.

Асабліва пакулілім было абуджэнне ў кабіне сучаснага знішчальніка. Пакуль ачонаў і аразумев, што да чаго. Палёку прынесі толькі людзі, якія з'явіліся каля самалёта. Усе-такі ў наёмным абмундзіраваны.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

Гісторыю спусцілі на тармазах. А каб яна не выдалася каму выдуманай — самы апошні факт з жыцця гэтага ж аэрадром. Тут арыштваны прапаршчык Ш., які предаваў камерсантам з Літвы авіяцыйны бензін. Не па чыну размахнуўся, прамі скажам, прапаршчык. Устаноўлена, што збыў ён аж 10 тысяч літраў на 30 тысяч рублёў. Дык воль яго безавозы з Літвы не толькі свабодна абміналі кантроль на-прапускіх пунктах, што на мяжы паміж дзявома краінамі, але і на тэрыторыю часці трапілі без цяжкіх.

РЭХА ЧАРНОВЫЛЯ

І даплата, і адпачынак

Працую ў забруджанай зоне. Ці маю права на кампенсацыю? І наогул, якія мне належыць льготы?

Л. ШАЛЫГІНА.

г. Гомель, Чарныя рэкі.

— Так, згодна з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 3 чэрвеня 1992 г. — адказаў намеснік старшын Чарускага райкама П. СЕРАКОУ, — вам належыць фіксаваная даплата да зарплаты ў размер 160—210 рублёў у месцы за работу ў асяродку хімічнага забруджвання ў зоне з перыядычным радыяцыйным кантролем.

А вось штомесечная грашовая дапамога на кожнага члена сям'і згодна з арт. 30 вам не выплачваецца: в. Гарбавіч, дзе вы пражываеце, не ўваходзіць у такую зону.

Акрамя таго, у адпаведнасці з арт. 25 грамадзянам, якія жывуць (працуюць) у зоне з перыядычным радыяцыйным кантролем, прадстаўляецца штогадовы алічывы водпуску (працуючым) 30 календарных дзён без уліку дататковага адпачынку, які яны маюць за работу, звязаную са шкоднымі ўмовамі працы.

Нагледзячы на высокія цэны, у грамадскіх сталовых усё роўна пуста, хоць не заходзіць туды. Ведаю, што ў нашым горадзе да вайны існавала многа кафе, рэстаранаў, закусачных. Сярод іх вынішчаны рэстаран Грыгаровіча. Есць звесткі, што ў свой час яго наведвалі такія славутасці, як Л. Удэсаў і іншыя. Ці неслыхана расказаць пра гэта? Можна, вярнуцца да таго, што было перад вайной. Успомніце, якія людзі тады жывалі ў нашым горадзе. Нагледзячы на тое, што дакументаў на тое, што дакументаў больш за паўстагоддзя, захоўваўся ён ізалявана, і падпіс можна працягнуць, што называецца, простым вокам.

У. ПАУЛАУ (г. Пінск).

У Пінску фільмае дзяржархіва Брэсцкай вобласці захоўваецца цікавы дакумент. На ім стаяць аўтаграфі сапраўды вядомых людзей. Нагледзячы на тое, што дакументаў больш за паўстагоддзя, захоўваўся ён ізалявана, і падпіс можна працягнуць, што называецца, простым вокам.

Такім чынам, чытаем, захоўваючы стыль аўтара: «За знаходжанне ў г. Пінску штодзённа наведваў кафе-рэстаран Грыгаровіча. Выключна ўважліва адносіны і цудоўная кухня пакінулі самыя прыемныя ўспаміны. Дзякуй Л. УДЭСАВ, Ф. РАНЕУСКАЯ».

Для тлумачэння малюнкаў экскурсу ў гісторыю. Давядаем Пінск — гэта горад саматужнікаў, рамеснікаў, ганчароў. Тысячы пінчан мелі сваю справу, валодалі майстэрнямі, тэпеліцамі, магазінамі і лавкамі, цэлымі прадпрыемствамі. Натвараліся, німаля гараджан раб-

лі свой бізнес ва ўласных сталовых, кафе, закусачных. Паміж імі ішла здаровая канкурэнцыя. Але, паводле сведчання старажылаў, найбольшай папулярнасцю карыстаўся рэстаран Т. Грыгаровіча, які займаў у гэтых двухпавярховых будынках на былой вуліцы Касцюкі (зараз вуліца Леніна). Славалася гэта працягвалі працаваць як і ў ранейшы час, хоць прыватны бізнес новымі ўладамі не вельмі заахвочваўся. Вось і гаспадар лепшага ў горадзе рэстарана адразу ж сутыкнуўся з сур'ёзнымі цяжкасцямі. Не хапала мукі, цукру, паліва. Таму Грыгаровіч і звярнуўся да старшын Часовага кіраўніцтва ў

ЮРЫДЫЧНАЯ ПАПКА

Бацька, ты не маеш рацыі

У мяне ўзнікл прэтэнзіі да натарыяльнай канторы, якая не прымае пад увагу ліст майго брата. У ім ён піша, што ўсю маёмасць завяшчае мне. Але брат памёр, так і не паспеўшы склаці афіцыйнае завяшчанне. Адкажыце, ці маюць права на нейкі прэтэнзіі ў натарыяльнай канторы?

А. ЦІШУК, г. Мінск.

Бацька сказаў, што скажу завяшчанне з той умовай, каб я не выйшла замуж за аднаго чалавека. Калі ж выйду, то не атрымаю спадчыны. Наколькі гэтае патрабаванне правамернае?

Л. Г. (г. Гомель).

Мы павінны засмуціць аўтара першага ліста, які прыйшоў у рэдакцыю. Ніякіх лістаў, аўскія заявы і расправажэнні, зробленыя пры сведках, не могуць лічыцца афіцыйным завяшчаннем.

Завяшчанне абавязкова павінна падпісаць асоба, ад якой аформляецца завяшчанне, і, вядома, засведчыць натарыус. Закон дапускае толькі натарыяльна аформленае завяшчанне, засведчанае натарыусам або ўпаўнаважаным на тое адказным асобам. Мясцовы орган улады, кіраўніцкія органы і кансультацыйныя установы, а ў пэўных выпадках — камандзіры войскаў, частак, капітаны суднаў, начальнікі экспедыцый і нават месца зняволення.

Толькі ў тым выпадку, калі грамадзянін мае нейкі фізічны нехапак або непісьменнасць, за яго (але ў яго прысутнасці) завяшчанне можа напісаць іншая асоба, і таксама ў прысутнасці натарыуса.

Усе спрэчкі аб няправільным засведчаны завяшчанні, аспрэчванне сутнасці і г. д. разглядаюцца ў судовым парадку.

Што датычыць другога ліста, аўтар якога скарыдаваў на абмежаванне з боку бацькі, мы можам сказаць, што яго ўмовы незаконны і стаяць іх непераможна. Надаць іх аспрэчваць у судовым парадку, паколькі яны абмяжоўваюць права і свабоду грамадзяніна. Але ёсць і такія ўмовы, якія завяшчальнік мае права аднаўляць у завяшчанні. Напрыклад, можна паставіць умову, што спадчыніны маёмасць можа быць атрымана пры дасягненні пэўнага ўзросту, або што ў спадчыніны жывой хаце будзе пастаянна пражываць тая ж іншая асоба. Але ў гэтых выпадках, калі нападчына аспрэчвае якія-небудзь ўмовы атрымання спадчыны, спрэчка вырашаецца ў судзе.

Згодна з беларускімі законамі

Я ліквідатар выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Ніяк не магу дабіцца канкрэтнага тлумачэння на пытанне, у колькі гадоў магу пайсці на пенсію?

Буда-Кашалёўскі раён.

На гэта пытанне намеснік старшын Гомельскага абласнога камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванню Н. М. ЗЕНКА адказаў у рэдакцыю так:

— З 1 верасня па 31 снежня 1991 года пенсіённае забеспячэнне ўдзельнікам ліквідацыі выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС праводзілася згодна з Законам СССР «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпеўшых у выніку катастрофы на ЧАЭС», г. зн. яны маглі пайсці на пенсію на 10 гадоў раней устаноўленага ўзросту.

На тэрыторыі Рэспублікі Беларусь дзейнічаюць толькі гэтыя законы. А яны прадугледжваюць пенсіённае забеспячэнне гэтай катэгорыі грамадзян на 5 гадоў раней устаноўленага ўзросту.

ГРОШЫ НА ВОЧКУ У ПАДАТКА РУКІ ХВАТЯТ

Не разумею, чаму з мяне бяруць вялікі падатак. Бухгалтар кажа, што на 100 маіх «кроўных» трэба пералічыць дзяржаве шчыра столькі ж. Колькі ж усяго падаткаў на мяне вісяць?

А. МЯНІШ (г. Гродна).

Можна сказаць адным словам — многа. Справа ў тым, што ўсе дзяржаўныя органы і арганізацыі РБ на 100 рублёў зарплат павінны пералічыць у бюджэт 103 рублі 22 капейкі ўсялякіх падаткаў.

А менавіта 40 рублёў 80 капеек — у пенсіённы фонд і саўшчэр, 39 рублёў 42 капейкі — падатак на дадатковы кошт; 18 рублёў — на адзінчым падатку; 4 рублі — на ўтрыманне дзяржаўных садоў і ісяў і 1 рубль — на беспрацоўе. Яшчэ 30 працэнтаў «забравання» ў бюджэт ад прыбытку і 1,5 працэнта — падатак на нерухомасць ад асцаткавага кошту асобных сродкаў.

Зоркавая «аклады»

Мы ў будучым годзе звышнормавым Мінскае вайскове інжынернае вучылішча і станам афіцэрамі. У сувязі з гэтым, паважна: якія аклады выплачваюцца зараз афіцэрам па вайсковых званнях?

Група курсантаў, г. Мінск.

Улічваючы той факт, што падобныя пільны прыходзяць і ад вайсковых звышнормаваных служб, прыводзім даданыя з Дадатка № 2 да пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь «Аб рэгуляванні аплаты працы вайсковых служб у вайсковых частках і падраздзяленнях у 1992 годзе № 361. У адпаведнасці з ёй малодшы сяржант звышнормаванай службы павінен атрымліваць аклад за вайсковое званне ў памеры 160 рублёў, сяржант, старшы сяржант і старшыня звышнормаванай службы — адпаведна 200, 250 і 300 рублёў, прапаршчык

Сёння ў выпуску:

Пра льготы ліквідатарам і хто колькі зарабляе, пра бацькоўскія завяшчанні і рэстаранную настальгію пінчукоў, пра «залатыя» чыгуначныя паязды і хуткасці на дарогах Еўропы, пра падаткі і аклады вайсковых служб, пра ордэны і медалі і г. д., і г. д.

«У каго аклад, а ў каго і «камерцыйная тайна»

Я працую дзяржаўнай арганізацыяй, на першы погляд, невялікую зарплату: ад 3 да 4 тысяч рублёў. Праўда, гэтых грошай ледзь хапае, каб звесці канцы з канцамі. Няўжо і ва ўсіх простых людзей такое становішча? І наогул, хацелася б даведацца, колькі хто атрымлівае ў месцы.

Л. КАРЧАГІНА (Мядзельскі раён).

Прыводзім даданыя аб месечных зарплатах асобных катэгорый нашых грамадзян:

- сярэдні студэнт ВУЗ—910 рублёў;
- варты садовага таварыства—1.500 рублёў;
- медыцынская сестра гарадской паліклінікі—1.700 рублёў;
- начальнік варты пажарнай часткі ў гарадскім пасёлку—1.870 рублёў;
- настаўніца матэматыкі сярэдняй школы—2.100 рублёў;
- сельскі бібліятэкар—2.400 рублёў;
- цяральнік—2.500 рублёў;
- навуковы супрацоўнік Акадэміі навук РБ—2.600 рублёў;
- арыст тэатра—2.600 рублёў;
- механізатар калгаса, саўгаса—3.500—4.000 рублёў;
- старшы рэдактар Нацыянальнай тэлеграфічнай кампаніі—3.050 рублёў;
- намеснік загадчыка аддзела прадуктовага магазіна—3.700 рублёў;
- галоўны спецыяліст камерцыйнага банка—5.000—7.000 рублёў;
- старшы рэферент Вярхоўнага Савета РБ—5.800 рублёў;
- вадзіцель трамвая—6.800 рублёў;
- вадзіцель тралейбуса і электрапоезда метро (г. Мінск)—7.200 рублёў;
- вадзіцель аўтобуса—8.000 рублёў;
- міліцыянер першага года службы—5.000—6.000 рублёў;
- начальнік аддзела УУС (маёр)—9.000—10.000 рублёў.

Гэта даўляе не пуніць аб'ём зарплат, таму што прымаем і вайсковыя паважныя, атрымліваючы ў месцы ў некалькі разоў больш, чым сяржант камісіі ВС РБ. Але свае даходы яны не любяць афішаваць. І зарплата ў іх называецца «камерцыйнай тайнай». Гучна, прыгожа і важна.

ДАЛЕКАЕ ЗАМЕЖЖА Дзе мы не глядзім у хвост Еўропе

Многія мае суайчыннікі зараз маюць магчымасць выехаць у краіны Еўропы на ўласных аўтамабілях. Але карысна зараней ведаць, якія найбольшыя хуткасці руху устаноўлены ў еўрапейскіх дзяржавах.

У. МІГАЛІНЦ (г. Мінск).

Дарэчы, гэтае пытанне цікавіць у нас многіх, улічваючы, што Беларусь з'яўляецца сваясабытным фарштатом СНД у Еўропе. Надаўна «Звязда» атрымала апошнія даныя аб межх максімальных хуткасцей у краінах Еўропы. Яны выглядаюць наступным чынам.

У населеных пунктах	Па-за населенымі пунктамі	На аўтамабільных трасіх
Аўстрыя	50	100
Бельгія	50	90
Вялікабрытанія	48	96
Венгрыя	60	80
Герцыя	50	100
Германія	50	100
Данія	50	100
Ірландыя	48	88
Італія	50	80—110
Іспанія	60	90
Люксембург	60	90
Нідэрланды	50	80
Нарвегія	50	80
Польша	60	90
Партугалія	60	90
Румынія	60	70—80
Турцыя	50	90
Фінляндыя	50	80—120
Францыя	60	90
Швейцарыя	50	80
Швецыя	50	70
Чэхія-Славакія	60	90
Для параўнання: Беларусь	60	80

БЫЛОЕ І ДУМЫ

Золата ля сэрца...

«Куплю ордэны і медалі» — такія абуральныя аб'явы, на жаль, можна ўбачыць у вялікіх многіх газетках. У нас, у «Звяздзе», падобных аб'яў ніколі не было і, спадзяемся, не будзе. Але мяне цікавіць другі бок справы — а чэго, з якога металу вырабляюцца гэтыя ўзнагароды?

(З пісьма мінчаніна В. ПАПЯРЭЦКАГА).

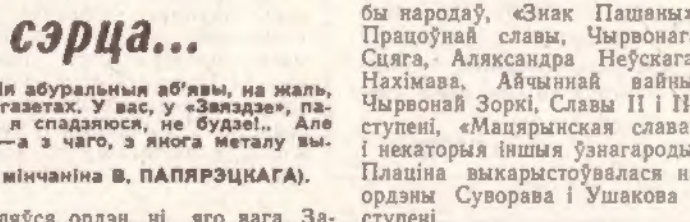
Практычна ўсе ордэны і медалі былой СССР вырабляліся з золата або серабра, некаторыя — з плаціны, выкарыстоўвалася багатая аздаба.

Першым па ранжыру ў спісе былых савецкіх ордэнаў стаіць ордэн Леніна. Вось некалькі радкоў з афіцыйнага апісання гэтай ўзнагароды: «Ордэн Леніна ўяўляе з сябе знак, які адлюстроўвае партрэт-медалён У. І. Леніна з плаціны, аметаным у круг, акаймаваны залатым вайком з каласавым пшаніцы. Цёмна-шэры металевы фон вакол партрэта медалёна галадзі і абмежаваны думка канцэнтрычнымі залатымі абодкамі. На сімгу з рубінава-чырвовай эмалі — надпіс залатымі літарамі «Ленін».

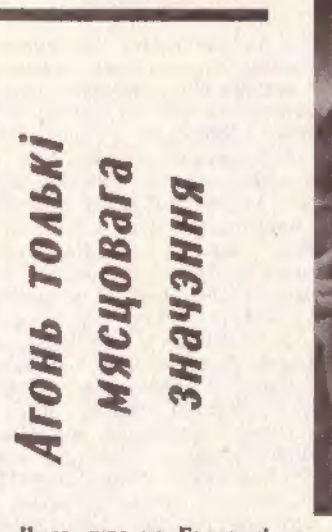
Ордэн Леніна вырабляецца з золата...»

У апісанні не ўказваюцца ні проба золата, з якога вырабляўся ордэн, ні яго вага. Задаючы наперад, трэба сказаць, што падобных даных у апісанні пераважнай большасці ўзнагарод, за выключнем Залатога Зорка Героя, вага якіх абвешчана, ды ордэна «Перамога», «Залатая Зорка» Героя Савецкага Саюза вырабляецца сапраўды з золата (або жа без укавання пробы) і вага 21,5 грама, а «Сэрп і Молат» Героя Савецкай Працы важаць 15,25 грама. Ордэн «Перамога» вырабляўся з плаціны і аздабляўся брыльянтамі агульнай вагой 16 карат.

У асноўным з золата вырабляліся ордэны «Маці-Геранія», Кутузава, Ушакова ІІ ступені, Славы І ступені і некаторыя іншыя. Больш ордэнаў вырабляўся з серабра — ордэны Кастрычніцкай Рэвалюцыі, Працоўнага Чырвонага Сцяга, Друж-

СЛУЖБА 01

Агонь толькі мясцовага значэння

Чула, што на Беларусі пачала функцыянаваць вышэйшая навуковая ўстанова па падрыхтоўцы пажарных. Ці так гэта? Пытаюся таму, што мой сын марыць стаць пажарным. З павагай

А. АКУЛОУСКАЯ (Мар'іўскі вобл.).

Сапраўды, у гэтым годзе ў Мінску адкрылася вышэйшая пажарна-тэхнічная вучылішча, навабляючыя яго ў пачатку кастрычніка прымаюць на вярніцы Рэспублікі Беларусь, сваёму народу. Вучыцца ў новым вучылішчы трэба чатыры з паловай гады, пасля чаго курсанты атрымліваюць званне лейтэнанта. У гэтым годзе, праўда, было набрана толькі дзве групы, потым набор павялічыцца. На думку начальніка ўстаноў пажарна-тэхнічнага вучылішча без работы не застаюцца, бо карыстаюцца вельмі вялікімі попыткамі. Што ж датычыць размеркавання, то курсанты гэтага набору будуць змагацца з агнём толькі на тэрыторыі Беларусі.

НЕВЕРАГОДНА, АЛЕ ФАКТ Жанчына-«цыклоп»

Ведаю, што ёсць людзі з трыма рукамі або шасцю пальцамі на кожнай руцэ, а вось нядаўна знаёмым назалі, што недаўна жыў мінчанка з трыма рукамі. Здаецца, што гэта ўжо пачаў меншым фантастыкам.

Вера МАНУКОВА, г. Браслаў (па тэлефону).

Сапраўды, калі меркаваць па матэрыялах некаторых сродкаў масавай інфармацыі, у гарадзе Калумбія (ЗША) жыў двайцаццёвае Эмі Хансан, у якой ёсць трэцяе вока на патыліцы. Прадую яна нестэўпай, прычым дзеці ў школе не могуць пасваголіць, нават калі Эмі стаіць павярнуўшы да іх спінай. Жанчына-феномен бачыць сваім трэцім вокам лепей, чым дзюма прарадзілі, яна блізарука і міргае трыма вачамі адначасова, яна глядзіць тэлевізар, нават скіліўшыся над кухоннай плітай, чытае і вяртае адначасова.

— Каб не выклікаць цікавасці, я наву доўга валосы, — расказвае Эмі Хансан, — яны не перашкоджаюць мне бачыць.

Пішыце ў «Пытальнік» па адрасу: 220041, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «ЗВЯЗДА».

ТЭЛЕФАНУЙЦЕ ў «ПЫТАЛЬНІК»: 32-60-13, 32-44-02, 32-43-03.

БЛІЗНІЯЕ ЗАМЕЖЖА

Дзіця ў прабірцы: уся надзея на Расію

Мы з мужам жанатыя ўжо восем гадоў, аднак дзяцей у нас няма. Мы не маем ніякай прычыны не мець дзяцей. Мы не маем ніякай прычыны не мець дзяцей. Мы не маем ніякай прычыны не мець дзяцей.

За кансультацыяй, паважна чытачка, вы можаце звярнуцца ў любую гінекалагічную ўстанову па месцы жыхарства (у Мінску гэта гарадская клінічная бальніца, тэлефоны 25-98-97, 25-98-96, 25-98-94). Аднак са свайго боку раім вам пакараць Расію зусім не стала замежнай краінай, звярнуцца ў Маскву ў Навукова-даследчы цэнтр перынаталогіі, акушэрства і гінекалогіі па адрасу: г. Масква, вул. акадэміка Апарына, д. 4. Тэлефон 438-51-71, або ў лабараторыю ранняга эмбрыягенезу, тэлефон 438-76-77 з 9 да 16 гадзін.

Жыццё Беларусі ўсё часцей выяжджае ў замежныя службовыя камандзіроўкі. Цікава, які памер камандзіраваных у замежныя краіны.

Л. ПАЛІШЧУК (г. Столін).

Трэба сказаць, што размер камандзіраваных расходаў у большасці дзяржаў устаноўлена Міністэрствам фінансаў сумесна з міністэрствамі знешнекантактычных сувязяў і акадэміяй. Так, у Францыі яны складаюць 148 французскіх франкаў сутачна і 260—гаспадарыня; у Італіі—24 долара і 4500 песет; у Германіі 45 і 130 марак; у Чэхіі—2000 белгіі і 35 долараў; у Бельгіі—1005—2100 белгіі і 35 долараў; у Італіі—26 тысяч італьянскіх лір, гаспадарыня—100 тысяч лір.

Поезд—справа таяная. Але ў параўнанні з самалётам

Чула, што адзін дзіця-поезд каштуе цэпер 40 мільёнаў рублёў. Напэўна, таму іх парк на Беларусі вельмі не абнаўляецца. Цікава, а на колькі «дзіцянец» ініцыялы сродкі перавозкі пасажыраў.

А. ДАПЮК, Мар'іўскі вобл.

Наша чытачка трохі памылілася. Адзін дзіця-поезд для Беларусі каштуе 45 мільёнаў рублёў, электрапоезд — 35, а адзін пасажырскі вагон — аж 10 мільёнаў рублёў. У параўнанні з гэтым аўтобусны аўтобус каштуе 15—20 тысяч рублёў, напрыклад, «ЛАЗ» мільён, а «ЛАЗ» — два мільёны рублёў. А вось «Ікар» прадаваўся толькі за валюту.

Самалёт-віялайнер «ТУ-154М» можа забраць з бюджэту 164 мільёны рублёў, ды яшчэ кожная тона авіяцыйнай газы каштуе 8 тысяч «драблячых». Каштэны, рэспубліканскаму бюджэту наўрад ці пад сілу вытрымаць такія расходы, аднак ёсць надзея на дапамогу Еўрапейскага супольніцтва, у якімся жаго зварз праходзіць экспертнае праграма развіцця транспарту ў нашай рэспубліцы.

На праймту гэтага года ў рэспубліканскім друку, у тым ліку і ў «Звязды», з'явіліся публікацыі пра розныя злоўжыванні ў вышэйшых ваенных сферах былой Беларускай ваеннай акругі. Як паказала праверка спецыяльна створанай урадавай камісіі на чале з намеснікам начальніка Упраўлення грамадскай бяспекі і абароны Савета Міністраў народным дэпутатам Рэспублікі Беларусь Валерыем Уладзіміравічам Паўлавым, сапраўды, выяўлена шмат такога, што не толькі не ўпрыгожвае нашых вайскоўцаў, але і мяжуе з крымінальнай адказнасцю. Вынікі праверкі разглядаюцца на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў, па іх прынята спецыяльнае пастанова.

Рэдакцыя папрасіла кіраўніка камісіі пракаментаваць ход праверкі, тым неадхопны, якія былі выяўлены ў ходзе ас.

Пабывалі мы на яго дачы, што ў вёсцы Вялікае Стахава — у дзевяці кіламетрах ад Барысава. Месца маляўнічае, над берагам Бярэзінкі. На фоне старэнькіх драўляных сцянаў хат гэтае двухпавярховае асабняк з цэлы выглядзе сапраўднага палаца. Ненадворна ў суседнім хлэбчужку, побач з асцяжам, курамі, прытулілася самі пагаральцаў. А побач — налішкі. Але гэта так, да слова. Калі б сям будавалі, і за кроў-

другой асобнай арміі і проціпаветранай абароны, якую ўзначальваў генерал — лейтэнант В. Асмаюўскі. Ніяк дзячыся на існуючыя забароны, толькі сёла да арміі ў камарыцкай структуры і народную гаспадарку з рознымі паручэннямі праддзялена 33 аўтаматычныя. Агульная страта ад яна зніжэння цэн склаў 2 мільёны 680 тысяч рублёў. Які кіраўнік групы, задаю сабе пытанне: каму выгада падобная «камерыйная» і сам жа сабе адказвае: некаму выгада. Не «за дзякуй» жа, неадпаведна такія велічыні сумы. 16 мільёнаў такіх жа чынам былі праддзялены ўпраўленню гандлю былой Беларускай ваеннай акругі. Дарэчы, гэта ж ведама прадало маскоўскаму спартыўна — камерыйнаму клубу ўнікальнае гандлёва-эксплуатацыйнае абсталяванне за 35 тысяч рублёў у пачатку мінулага года. Маля таго, што велікі праддзявілі, джкі лічце груба парушыл Закон Рэспублікі Беларусь на абароне спажывецкага рынку. І якое ж пакаранне чакала парушальніка?

У асноўным усе абмежаваліся лёгкімі спалохамі. Узбуджана крымінальнае справе ў адносінах да былога начальніка Мінскай школы прапаршчыка падполкоўніка В. Струкава. Як высветлілася, той злоўжываў службовым становішчам, прадстаўляў чарговую адпачынак курсантам, за што патрабаваў розныя паднашнікі. Пры гэтым нічым не гразваў: браў розныя рэчмы, гарэлку, харчым. Выяўлены таксама факты камерыйнай дзейнасці, што прайшла ў той жа другой асобнай арміі ППА.

— Хацелася б ведаць, а якія меры намячае ўрад, каб спыніць гэтыя злоўжыванні, рэфармаваць і ўмацаваць нашу армію?

— Па-першае, многія афіцэры і прапаршчыкі, якія далучылі сур'ёзна паручэнні, рознага роду злоўжыванні, вызвалены ад пайманых пасада і звольнены з арміі, па некаторых фактах узбуджаны крымінальныя справы. Забаронена ўсялякая камерыйная дзейнасць для ваеннаслужачых.

Гутарыў Уладзімір ГОЯН.

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

Кармушка для выбраных,

або Як вышэйшыя ваенныя чыны спрабавалі наладзіць «прыхатызацыю»

лі атрыманы ў ходзе праверак на месцах: людзі лаварылі ў сур'ёзна нашых намераў, загаварылі, расказалі пра тэмы, пра якія ў іншы час і ў ішай абстаноўцы прамаўляць б. Са свайго боку, падтрымку і дапамогу аказвала і Міністэрства абароны.

— І куды была першая ваша пазяда?

— Перш за ўсё мы дасканала правярылі Мінскі, а таксама Бабруйскі і Барысаўскі гарнізоны. Дарэчы, мая першая камандзіроўка была менавіта ў Барысаў, у штаб 7-й танкавай арміі. Тут выявілі шэраг злоўжыванняў. «Вызначыўся» намеснік камандзіра арміі па тылу палкоўнік В. Іванічкі. Як паказала праверка, на будаўніцтва яго дачы з красавіка 1991 года па чэрвень 1992 года ваеннаслужачы адпрацавалі каля тысячы чалавек-дзён. Бясплатна браў розныя будаўнічыя матэрыялы, толькі на гэтым прывоіў каля 16 тысяч рублёў, а ўсяго з улікам бясплатнага выкарыстання салдат, тэхнікі гэта сума складае неадзе каля 80 тысяч рублёў.

ня, то на здароўе, а тут у асноўным за дзяржаўным дыягнастам выкарыстаннем дармавай работай сілы — салдат.

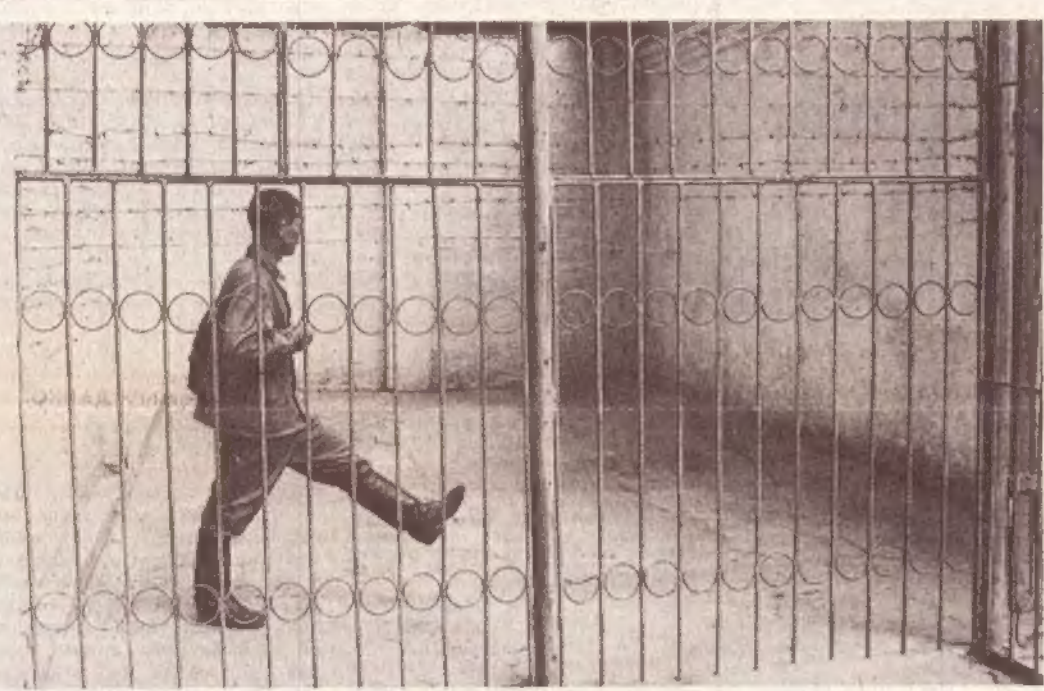
Есць сур'ёзныя прэтэнзіі і пачынаюць да пачатку штаба гэтай арміі генерал-маіра А. Раманка, які па абавязку службы павінен быў кантраляваць выкарыстанне тэхнікі, будаўнічых матэрыялаў, асабовых саставу. Але на многіх загах па накіраванню чарговай групы салдат «для выканання службовых абавязкаў», а на самай справе — на будаўніцтва дачы для палкоўніка Іванічкі. Каля стаіць падліс генерал-маіра. Салдаты прасты — у нейкіх трохстах метрах ад дачы палкоўніка вырасла яшчэ больш прывабная дача генерала. Як паказала праверка, і на ўзвядзенні яго ўзлужана «Звязда» таксама праддзявілі салдат праверку.

— Намала рэзюмэ вашага і выдзяча пра распрадажу ваеннай тэхнікі, маёмасці. Хто і каля пагубу на гэтым рынку?

— Вельмі шмат хібаў у пытанні рэалізацыі ваеннай тэхнікі далучана камандаваннем

СЛУЖБА — НЕ МАЛІНА

Што ні кажыце, а служыць вайскоўцу ў дысцыплінарным батальёне цяжка. Прынамсі, тым, хто патрапіў сюды па прыгавору ваеннага трыбунала. Закон ёсць закон: парушыў яго — нясі адказнасць, выпраўляйся. Для асуджаных тут свой расклад дня, ён не багаты на лішні адпачынак, але ўдасць дае часу для працы, які гэта кажучы, «на карысць грамадству». Не забываюць асуджаныя і садаўчую навуку — нават у карцэры прыходзіць

заняткі па стравай падрыхтоўцы (на фота ўверсе).

Нялёгка служыць у тым, хто ахоўвае асуджаных, у рэшце рэшт такіх жа звычайных хлопцаў, нядаўна прызваных на службу. Бяссонныя ночы на караульных вышках, трэніроўкі з спецыяльнымі сабакімі, спецадрыхтоўка — усё гэта іх будні. Перад завальненнем у запас кожнаму хацелася б сфатаграфаватца на памяць з Мухтарам — самай разумнай і моцнай аўчаркай з падраздзялення чацвераногіх памочнікаў роты аховы.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

СУБ'ЕКТЫ

Я буду мільянерам, ты будзеш мільянерам, мы ўсе будзем мільянерамі, толькі... купіце акцыю. Рэклама? Чарговая правакацыя! Да гэта ж гэта ўсё нядакладна! Прасей простага вайсковца грошы на верце, купіць нічыму паперку (правакцыю, акцыю) — і застанеш з носам.

Намюта лепш набыць за сумленна зароблены мідэр пакаёвы талачні або туды фірмы «Скараход», пакінуць грошы на малако з хлэбам, эрэдку на мяса, і не думаць аб тым, што, акрамя цёбе, зацэканага грамадзяніна, але з палымі сэрцам і пустым страўнікам, існуюць нейкія там прадставіткі, цэневікі, мільянеры, бізнесмены... Жывуць, ды і я іх у маслінах жуюць. Ну, і хай сабе.

Але надмодзіць такі святоні момант у тваіх скрозь будзённых дзён, калі па прычыне абставін, выпадкова трапіла на ячэйку ад лепшага сбра бацькі, брата, сястры і... І ралтам з вуснаў замяццельнага гаспадарка зляталою словы наконт добрага самаадчування і прыхаванай скарынкай з пачынаючымі рублёў (Лімба, можа, і недакладна, але ж...).

Побач магнітафон дабрыніскім голасам сьпявае, каб яму не сыпалі соль на раны, і хвілінка цышчы за сталом.

Адказная заява мільянераў аб іх мільёнах памінаюцца абсалютна спакойнымі тварамі прысутных. Падумаеш, здзіўліў. Больш хітрыя тос-

Фаіна — мільянерка, жонка Сяргея. Сімвалічныя жыванцы. Выявіла замуж там, што ў маладоці (хат і зараз не старая) любіла залатыя пагоны, белую форму ваенна-маршкі афіцэраў і, вядома, мужа. Хатняе гаспадыня. Падтрымлівае

гэце моцна сонца. Вось хочаца там займець дачу — і баста. Праўда, муж жонку не падтрымлівае: ці то расходу вялікі, ці то месца не падбабляе, ці то гэта нешта пераальна. Фаіна нічога не ведае

з гэтым. Сяргей — мільянер. Сапраўдны беларус. Займаецца вялікім тэнісам. Кампрамісам. Характэрны вытрымкам. Былы афіцэр ВМФ. «Пенсіянер». Ажніўся па каханню. Дзяцель пакула камя. Ажніўся волатам кававае жалеза, пакула тое гарачае, праз прэсу адмовіўся. Раскрыць падпісаныя газеты «Звязда» прэзвішча жадання не выказаў.

Сяргей — мільянер. Сапраўдны беларус. Займаецца вялікім тэнісам. Кампрамісам. Характэрны вытрымкам. Былы афіцэр ВМФ. «Пенсіянер». Ажніўся па каханню. Дзяцель пакула камя. Ажніўся волатам кававае жалеза, пакула тое гарачае, праз прэсу адмовіўся. Раскрыць падпісаныя газеты «Звязда» прэзвішча жадання не выказаў.

Сяргей — мільянер. Сапраўдны беларус. Займаецца вялікім тэнісам. Кампрамісам. Характэрны вытрымкам. Былы афіцэр ВМФ. «Пенсіянер». Ажніўся па каханню. Дзяцель пакула камя. Ажніўся волатам кававае жалеза, пакула тое гарачае, праз прэсу адмовіўся. Раскрыць падпісаныя газеты «Звязда» прэзвішча жадання не выказаў.

Сяргей — мільянер. Сапраўдны беларус. Займаецца вялікім тэнісам. Кампрамісам. Характэрны вытрымкам. Былы афіцэр ВМФ. «Пенсіянер». Ажніўся па каханню. Дзяцель пакула камя. Ажніўся волатам кававае жалеза, пакула тое гарачае, праз прэсу адмовіўся. Раскрыць падпісаныя газеты «Звязда» прэзвішча жадання не выказаў.

Сяргей — мільянер. Сапраўдны беларус. Займаецца вялікім тэнісам. Кампрамісам. Характэрны вытрымкам. Былы афіцэр ВМФ. «Пенсіянер». Ажніўся па каханню. Дзяцель пакула камя. Ажніўся волатам кававае жалеза, пакула тое гарачае, праз прэсу адмовіўся. Раскрыць падпісаныя газеты «Звязда» прэзвішча жадання не выказаў.

ДА ВАС ЗВЯРТАЮЦА ДРАБОТНІКІ Капільскага арэнднага прадпрыемства бытавога абслугоўвання. Мы вельмі хочам расказаць чытачам пра тое, які наш былы дырэктар Віктар Мікалаевіч Барысаў вырашыў стаць прадпрыемствам. А галоднае — капіталістам. За кошт нашага камбіната.

Накіравалі яго да нас дырэктарам яшчэ ў застойныя часы. У той час у нас не пыталіся: гэта было не ў модзе. Па адукцыі новы дырэктар аказаўся настолькім гісторыя. «Што ж, настолькі джкі настолькі, можа чаму новаму навуцшы», — выразылі мы.

Да з'яўлення ў нас новага дырэктара працаваў на розных пасадах. Праўда, нідзе доўга не затрымаўся. Відаць, не знаходзіў сабе, а, можа, і па іных прычынах, мы не ведаем.

Узяўся новы кіраўнік кіраваць і вучыць. У камбінат накіравалі дзярж. будавальніцтва, вырабляць сувеніры, шчы талачні з аленевага футра, унты. Праўда, нічога не даводзілася да лагічнага канца, але затое скандаваў, нейкіх распрадаванняў, спрэчак у калектыве і па-за ім хапала з лішкам, нават замежныя радыё вяршала пра капільскага спра-

Падзямую вечар пераем, абавязалі пераходова. Мы ўсе, кашне, «зав» наладзілі жыць у застой. Пачалі з'яўляцца першыя каператывы і ў нашым раёне. Адрэзку не разбярэ добра гэта ці дрэнна. Нам гаворыць: «добра, кутка будзе ўсёго багата, як пры камунізме, толькі пачакайце і лепш прыкладзе. Мы згодныя: прыкладзе. Як прапанаваў і наш дырэктар арганізаваў асацыяцыю. «Будзе вялікі прыбытак камбіната», — пераконваў ён нас. І пераканав. Хоць многія сумняваліся: бо нават жа слова нейкае незразумелае. Аднак калі прышла кампанія ўсіх выбіраць, мы выбралі яго дырэктарам зноў.

Падтрымалі большасцю і яго новую ідэю. Пераканаў В. Барысаў і раённыя кіраўніцтва. Так з'явілася ў Капільскай новай фірме пад назвай «Асацыяцыя «Паслуга». У яе, акрамя камбіната, увайшлі шчы некалькі рэйных арганізацый, прадпрыемстваў — і лёд краўма. Камбінат прадставіў памішкінае пад кантору, а абсталяванню дыспетчарскую перамышліў і перастанаванае памішкінае: толькі б «звядз» расло без турбот. Перадаў і асацыяцыі ў прыдачу старыя шчы, пацярпелыя склады, прадставіў тэрыторыю баз (гаспадарка камбіната). Караче, кажуць, замінеца работа. Ну, а наш дырэктар заўважыў адно крэсла, стаў прэзідэнтам асацыяцыі «Паслуга».

Увесь камбінат пачаў працаваць на асацыяцыю. Разам з ПМК-11 арганізавалі шчы па выброу гранітных помнічкаў, на вытворчых плошчах і абсталяванні камбіната адкрылі швейны шчы і ўчастак па пахаву галодных убораў. На тэрыторыі ПМК-11 з'явіўся ўчастак па выброу сценных блокаў. «Будзе добры прыбытак камбінату», — гаварыў дырэктар-прэзідэнт. «Вось толькі асацыяцыя памішкінае і ўстане на ногі». Мы, кашне, спадзяваліся, бо стоілі на гэтую асацыяцыю папрадавалі.

А дырэктар-прэзідэнт усё не ўтаймоўваўся. «Давайце джкі камбінат на малыя прадпрыемствы», — пераконваў ён. З акружэння выходзілі малыя групы зручней... Нам, аднак, было незразумела, што нас акружыў... Але хатня выразіўся дырэктар-прэзідэнт пасля Вялікай Ажніўцы і ад Афганістана бог засяро, але ж — ён, настолькі гісторыя, напэўна, усё ведае...

Правялі шчы: адны былі «зав», другія — «спраўцы». Усё ж прынялі рашэнне ствараць малыя прадпрыемствы. Толькі воль на якіх вытворчых участках, дырэктар-прэзідэнт не прапанаваў. Не прыдумав яшчэ, мусіць, вырашылі мы. А, можа, часу не хапіла. Як неабавязе

стала нам ясна, усё ён прадумаў і вырашыў за ўсіх даўно. У вялікім сакрэце ад калектыву адбыўся шчы на ўчастках па выброу рытуальных вырабаў і металавырабаў. Гэтыя ўчасткі ў камбінат былі самымі прыбытковымі і пакрываў расходы па абслугоўванню сельскага насельніцтва. Бо наш жа раён пераважна сельскагаспадарчы, большасць насельніцтва жыць у сельскай мясцовасці. Камбінат на сяле 32 комплексных прыёмных пунктаў. На тым самым шчы дырэктар-прэзідэнт пераканаў калектыв — 30 чалавек — стварыць малыя прадпрыемствы. І воль унутры камбіната на яго вытворчых баз (на гаспадары) ствараць яшчэ адно малое прадпрыемства пад назвай «Час». У далатак перадаў дырэктар-прэзідэнт малому прадпрыемству хмысцку і праліно, а таксама грузавы аўтамабіль. «Падабраўся» і

нага цэха, складаў і гаражоў, без вытворча-рамонтнай базы, зразумела, ніводнаму аўтамабілю не працаваць. Трэба будаваць новую базу, а гэта 15—20 мільёнаў. Есць, праўда, і іншыя выйсы: закрываць сельскія майстэрні і комплексныя прыёмныя пункты, звалючы рабочых. Хто ж будзе абслугоўваць сельскіх жыхароў? З 48 тысяч жыхароў раёна 52 пражанты складаюць асобы пенсійнага ўзросту. Іх і так пазбавілі, шляхам нястрымнай інфляцыі, апошніх зберажэнняў на «чорны дзень». Навярнуўшыся прадпрыемствы ішчы доўга не палуду на сло «зав» заха, аказваў неабходныя паслугі, старым, а гэтым неабходна займацца сёння. Ды і неўрад ці па кішні будуць старым гэтыя паслугі.

Вырашылі мы выйсці з асацыяцыі. Дарэчы, прыбытку ад яе за два гады работы камбінат не атрымаў ні рубля. Выразылі ліквідатца, які заснавалі, малое прадпрыемства «Час», вярнуць усё, што незаконна забраў былы дырэктар у камбінат. Новы дырэктар выдаў загад аб ліквідацыі малогі прадпрыемства. Ды не тут было: пракуратура адмяіла загад як «незаконны».

На «абарону» малогі прадпрыемства прыхаў народны дэпутат І. Герасюк. На шчы мы яму гаварылі, што ствараць прадпрыемства незаконна, без згоды вышэйшай арганізацыі, кіраўніцтва камбіната — канфэрэнцыі працоўнага калектыва, па асабістым загаду дырэктара, ім жа забрана ў работніку камбінат і бясплатна перададзена ці «спадарона» малому прадпрыемству асноўны фонд па суму 232 тысячы рублёў. На шчы мы яму гаварылі таксама, што на камбінат працуе 250 чалавек, інтарэсы якіх нельга проціпакладна проціпаставіць 40 чалавекам, што працуюць у МП. Гэта хіба не справа для пракурора? Ад усёй нашай базы засталася толькі праходная, вартым сабака ды сшыжына на тэрыторыі гаспадары. Але і тое вырашыў прэзідэнт забраць у асацыяцыю, пераконваючы выканком, што без іх асацыяцыя не можа паймава развівацца. А ў далатак вырашыў далучыць і малое прадпрыемства «Час», прапанаваўшы дырэктору прадпрыемства Л. Івашчына пайраціць у асацыяцыю. Аднак не атрымалася: у спешцы не ўлічыў, што для пераходу ў асацыяцыю малому прадпрыемству «Час» патрэбна згода заснавальніка, г. зн. калектыву камбіната. Але мы ўжо канчаткова зразумелі будучыню дырэктара: спачатку старыць на базе камбіната асацыяцыю, потым раздзяліць камбінат на малыя прадпрыемствы, а далей — забраць найбольш выгадныя і прыбытковыя вытворчасці ў асацыяцыю, а астатняе ніхай развалівацца. Неякая страта — будзем жа капіталістам. А галоўнае — рызык ніякай і грошай жа не затраціш асабістай, і капіталістам станеш. А капіталізм не ў ліку...

«Дзіцята», г. зн. асацыяцыя, павіна было «зэсці» свайго бацьку — камбінат. Але нам чамусьці гэтага не хочацца. Выразыў парадзелы наш калектыв у 250 чалавек на шчы зварнуць камбінату тое, што ў яго незаконна забралі. Бо без рамонтных майстэрняў, сталяр-

нат не атрымаў ні рубля. Выразылі ліквідатца, які заснавалі, малое прадпрыемства «Час», вярнуць усё, што незаконна забраў былы дырэктар у камбінат. Новы дырэктар выдаў загад аб ліквідацыі малогі прадпрыемства. Ды не тут было: пракуратура адмяіла загад як «незаконны».

На «абарону» малогі прадпрыемства прыхаў народны дэпутат І. Герасюк. На шчы мы яму гаварылі, што ствараць прадпрыемства незаконна, без згоды вышэйшай арганізацыі, кіраўніцтва камбіната — канфэрэнцыі працоўнага калектыва, па асабістым загаду дырэктара, ім жа забрана ў работніку камбінат і бясплатна перададзена ці «спадарона» малому прадпрыемству асноўны фонд па суму 232 тысячы рублёў. На шчы мы яму гаварылі таксама, што на камбінат працуе 250 чалавек, інтарэсы якіх нельга проціпакладна проціпаставіць 40 чалавекам, што працуюць у МП. Гэта хіба не справа для пракурора? Ад усёй нашай базы засталася толькі праходная, вартым сабака ды сшыжына на тэрыторыі гаспадары. Але і тое вырашыў прэзідэнт забраць у асацыяцыю, пераконваючы выканком, што без іх асацыяцыя не можа паймава развівацца. А ў далатак вырашыў далучыць і малое прадпрыемства «Час», прапанаваўшы дырэктору прадпрыемства Л. Івашчына пайраціць у асацыяцыю. Аднак не атрымалася: у спешцы не ўлічыў, што для пераходу ў асацыяцыю малому прадпрыемству «Час» патрэбна згода заснавальніка, г. зн. калектыву камбіната. Але мы ўжо канчаткова зразумелі будучыню дырэктара: спачатку старыць на базе камбіната асацыяцыю, потым раздзяліць камбінат на малыя прадпрыемствы, а далей — забраць найбольш выгадныя і прыбытковыя вытворчасці ў асацыяцыю, а астатняе ніхай развалівацца. Неякая страта — будзем жа капіталістам. А галоўнае — рызык ніякай і грошай жа не затраціш асабістай, і капіталістам станеш. А капіталізм не ў ліку...

«Дзіцята», г. зн. асацыяцыя, павіна было «зэсці» свайго бацьку — камбінат. Але нам чамусьці гэтага не хочацца. Выразыў парадзелы наш калектыв у 250 чалавек на шчы зварнуць камбінату тое, што ў яго незаконна забралі. Бо без рамонтных майстэрняў, сталяр-

нат не атрымаў ні рубля. Выразылі ліквідатца, які заснавалі, малое прадпрыемства «Час», вярнуць усё, што незаконна забраў былы дырэктар у камбінат. Новы дырэктар выдаў загад аб ліквідацыі малогі прадпрыемства. Ды не тут было: пракуратура адмяіла загад як «незаконны».

На «абарону» малогі прадпрыемства прыхаў народны дэпутат І. Герасюк. На шчы мы яму гаварылі, што ствараць прадпрыемства незаконна, без згоды вышэйшай арганізацыі, кіраўніцтва камбіната — канфэрэнцыі працоўнага калектыва, па асабістым загаду дырэктара, ім жа забрана ў работніку камбінат і бясплатна перададзена ці «спадарона» малому прадпрыемству асноўны фонд па суму 232 тысячы рублёў. На шчы мы яму гаварылі таксама, што на камбінат працуе 250 чалавек, інтарэсы якіх нельга проціпакладна проціпаставіць 40 чалавекам, што працуюць у МП. Гэта хіба не справа для пракурора? Ад усёй нашай базы засталася толькі праходная, вартым сабака ды сшыжына на тэрыторыі гаспадары. Але і тое вырашыў прэзідэнт забраць у асацыяцыю, пераконваючы выканком, што без іх асацыяцыя не можа паймава развівацца. А ў далатак вырашыў далучыць і малое прадпрыемства «Час», прапанаваўшы дырэктору прадпрыемства Л. Івашчына пайраціць у асацыяцыю. Аднак не атрымалася: у спешцы не ўлічыў, што для пераходу ў асацыяцыю малому прадпрыемству «Час» патрэбна згода заснавальніка, г. зн. калектыву камбіната. Але мы ўжо канчаткова зразумелі будучыню дырэктара: спачатку старыць на базе камбіната асацыяцыю, потым раздзяліць камбінат на малыя прадпрыемствы, а далей — забраць найбольш выгадныя і прыбытковыя вытворчасці ў асацыяцыю, а астатняе ніхай развалівацца. Неякая страта — будзем жа капіталістам. А галоўнае — рызык ніякай і грошай жа не затраціш асабістай, і капіталістам станеш. А капіталізм не ў ліку...

«Дзіцята», г. зн. асацыяцыя, павіна было «зэсці» свайго бацьку — камбінат. Але нам чамусьці гэтага не хочацца. Выразыў парадзелы наш калектыв у 250 чалавек на шчы зварнуць камбінату тое, што ў яго незаконна забралі. Бо без рамонтных майстэрняў, сталяр-

нат не атрымаў ні рубля. Выразылі ліквідатца, які заснавалі, малое прадпрыемства «Час», вярнуць усё, што незаконна забраў былы дырэктар у камбінат. Новы дырэктар выдаў загад аб ліквідацыі малогі прадпрыемства. Ды не тут было: пракуратура адмяіла загад як «незаконны».

На «абарону» малогі прадпрыемства прыхаў народны дэпутат І. Герасюк. На шчы мы яму гаварылі, што ствараць прадпрыемства незаконна, без згоды вышэйшай арганізацыі, кіраўніцтва камбіната — канфэрэнцыі працоўнага калектыва, па асабістым загаду дырэктара, ім жа забрана ў работніку камбінат і бясплатна перададзена ці «спадарона» малому прадпрыемству асноўны фонд па суму 232 тысячы рублёў. На шчы мы яму гаварылі таксама, што на камбінат працуе 250 чалавек, інтарэсы якіх нельга проціпакладна проціпаставіць 40 чалавекам, што працуюць у МП. Гэта хіба не справа для пракурора? Ад усёй нашай базы засталася толькі праходная, вартым сабака ды сшыжына на тэрыторыі гаспадары. Але і тое вырашыў прэзідэнт забраць у асацыяцыю, пераконваючы выканком, што без іх асацыяцыя не можа паймава развівацца. А ў далатак вырашыў далучыць і малое прадпрыемства «Час», прапанаваўшы дырэктору прадпрыемства Л. Івашчына пайраціць у асацыяцыю. Аднак не атрымалася: у спешцы не ўлічыў, што для пераходу ў асацыяцыю малому прадпрыемству «Час» патрэбна згода заснавальніка, г. зн. калектыву камбіната. Але мы ўжо канчаткова зразумелі будучыню дырэктара: спачатку старыць на базе камбіната асацыяцыю, потым раздзяліць камбінат на малыя прадпрыемствы, а далей — забраць найбольш выгадныя і прыбытковыя вытворчасці ў асацыяцыю, а астатняе ніхай развалівацца. Неякая страта — будзем жа капіталістам. А галоўнае — рызык ніякай і грошай жа не затраціш асабістай, і капіталістам станеш. А капіталізм не ў ліку...

«Дзіцята», г. зн. асацыяцыя, павіна было «зэсці» свайго бацьку — камбінат. Але нам чамусьці гэтага не хочацца. Выразыў парадзелы наш калектыв у 250 чалавек на шчы зварнуць камбінату тое, што ў яго незаконна забралі. Бо без рамонтных майстэрняў, сталяр-

нат не атрымаў ні рубля. Выразылі ліквідатца, які заснавалі, малое прадпрыемства «Час», вярнуць усё, што незаконна забраў былы дырэктар у камбінат. Новы дырэктар выдаў загад аб ліквідацыі малогі прадпрыемства. Ды не тут было: пракуратура адмяіла загад як «незаконны».

На «абарону» малогі прадпрыемства прыхаў народны дэпутат І. Герасюк. На шчы мы яму гаварылі, што ствараць прадпрыемства незаконна, без згоды вышэйшай арганізацыі, кіраўніцтва камбіната — канфэрэнцыі працоўнага калектыва, па асабістым загаду дырэктара, ім жа забрана ў работніку камбінат і бясплатна перададзена ці «спадарона» малому прадпрыемству асноўны фонд па суму 232 тысячы рублёў. На шчы мы яму гаварылі таксама, што на камбінат працуе 250 чалавек, інтарэсы якіх нельга проціпакладна проціпаставіць 40 чалавекам, што працуюць у МП. Гэта хіба не справа для пракурора? Ад усёй нашай базы засталася толькі праходная, вартым сабака ды сшыжына на тэрыторыі гаспадары. Але і тое вырашыў прэзідэнт забраць у асацыяцыю, пераконваючы

